

MIESIĘCZNIK UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH

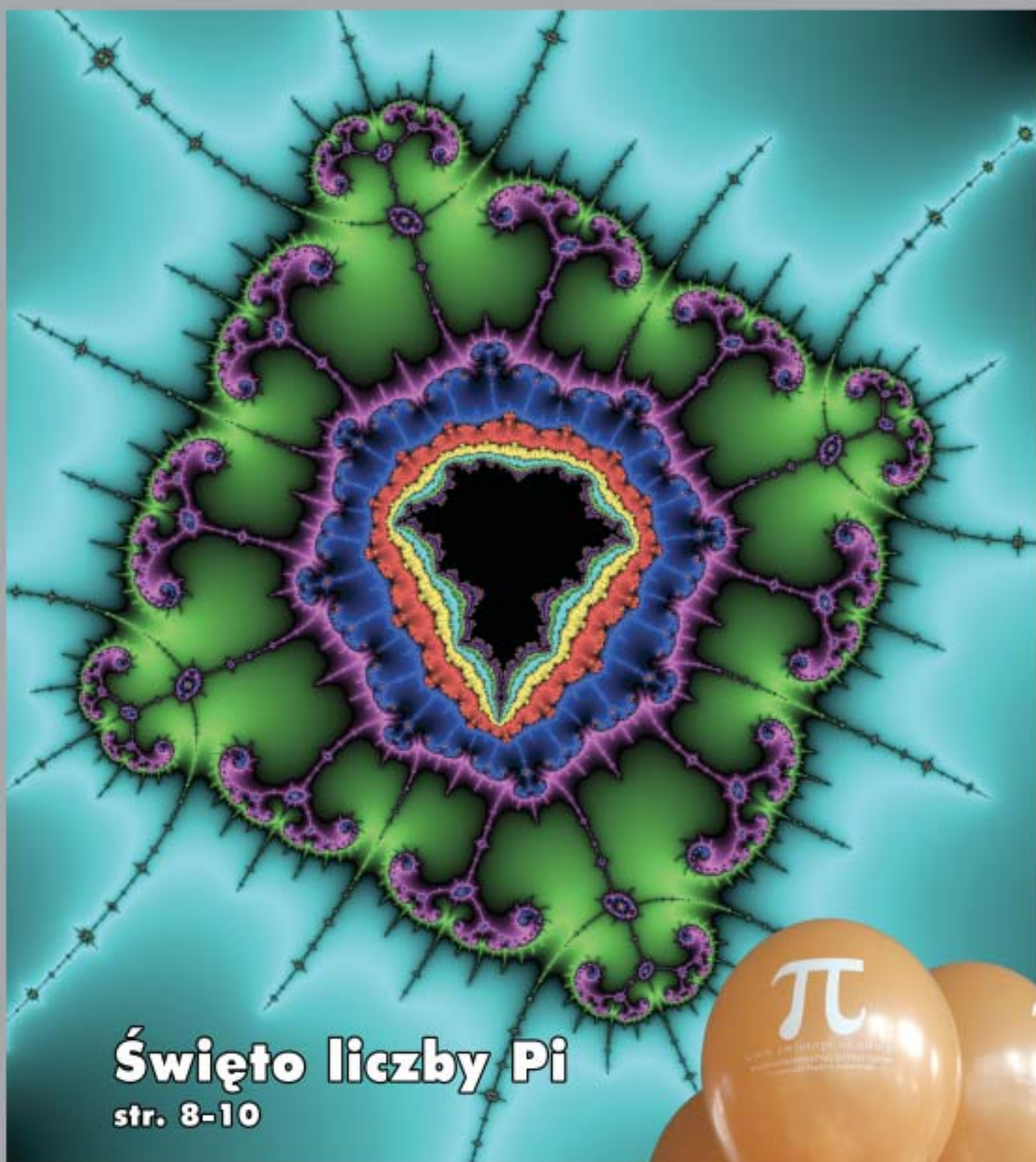
gazeta

UNIwersYTECKA

nr 7 (147)

kwiecień 2007

ISSN 1505-6317

Święto liczby Pi
str. 8-10

13 marca br. w ramach warsztatów artystycznych „Sztuka-nauka - nauka-sztuka”, grupa studentów Instytutu Sztuki z Cieszyna (graficy, fotografowie, rysownicy i multimedialiści) odwiedziła niektóre katowickie i sosnowieckie wydziały UŚ. Celem wizyty było poszukiwanie w nauce artystycznych inspiracji. Mamy nadzieję, że działania naukowe naszych pracowników staną się impulsem do powstania ciekawych prac. Organizatorem warsztatów był adiunkt Krzysztof Marek Bąk z Instytutu Sztuki, opiekę artystyczną sprawowali: prof. Witold Jacyków, dr Łukasz Kliś, asys. Hanna Grzonka, asys. Katarzyna Kroczyk oraz asys. Agnieszka Pyka.

Nauka inspiracją sztuki

Drodzy Czytelnicy!

Miniony miesiąc obfitował w szereg znaczących dla Uniwersytetu wydarzeń. Po raz pierwszy na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii zorganizowano Święto Liczby Pi i okazało się ono ogromnym sukcesem. Różnorodne wykłady popularnonaukowe, pokazy, warsztaty i zabawy przyciągnęły ogromną rzeszę studentów i młodzieży szkolnej. Dzięki nim mogli się oni przekonać, że matematyka, fizyka, chemia i informatyka są naprawdę pasjonującymi dziedzinami wiedzy.

W Cieszynie gościliśmy prof. Richarda Pipesa, doradcę prezydenta Reagana oraz doktora *honoris causa* naszej Uczelni, który wygłosił wykład „Biały Dom Prezydenta Reagana i wprowadzenie stanu wojennego”. Konferencja Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji pt. „Stan wojenny w Polsce – dylematy i kontrowersje po upływie ćwierćwiecza” ukazała, jak wiele jest jeszcze faktów do odkrycia dotyczących tego okresu historii.

Tym razem w dziale „W zaciszu gabinetów i laboratoriów” prezentujemy wyniki badań dr. Andrzeja Woźnicy, pracownika naukowego Katedry Biochemii Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego. Jest on autorem automatycznego biodetektora toksyczności ogólnej wód. Pomysł skonstruowania tego urządzenia powstał, kiedy Uniwersytet Śląski nawiązał współpracę z Górnośląskim Przedsiębiorstwem Wodociągów. Na spotkaniach z zarządem GPW często pojawiały się informacje o nieszczelnych instalacjach przesyłowych różnych chemikaliów. Automatyczny biodetektor został stworzony, by zapobiegać skutkom tego typu uchybień.

Myszę, że wielu z Państwa zainteresuje też dobra wiadomość – wirtualne drzwi Śląskiej Biblioteki Cyfrowej przekroczył w marcu milionowy czytelnik.

Zapraszam do lektury!

Iwona Kolasiniska

STANOWISKO KONFERENCJI REKTORÓW W SPRAWIE TZW. USTAWY LUSTRACYJNEJ

Rektorzy zgromadzeni na spotkaniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich, która odbyła się 23 marca br. zajęli stanowisko w sprawie tzw. ustawy lustracyjnej, podkreślając iż szczególnie sprzeciw budzą:

1) niewspółmierność sankcji oraz brak prawa do sądu w przypadku niezłożenia oświadczenia lustracyjnego,

2) zobowiązanie osób podlegających lustracji do składania oświadczeń o charakterze współpracy lub jej braku w sytuacji, gdy ustawodawca wprowadzając 17 rodzajów współpracy nie definiuje w sposób jednoznaczny ich charakteru.

Pełny tekst oświadczenia zamieścimy w kolejnym numerze „Gazety Uniwersyteckiej UŚ”.

Rys.: Marek Rojek

Polecamy

ROZMOWA

W najbliższym czasie zmieni się sposób promocji naszej Uczelni. Przeobrażeniu ulegną m.in. odpowiednie jednostki administracji – działy zajmujące się promocją, współpracą i informacją. Pierwsze kroki już zostały podjęte. Co na tym zyskamy mówi Prorektor ds. Współpracy i Promocji prof. dr hab. Barbara Kożusznik

WYDARZENIA

Profesor Richard Pipes gościem UŚ str. 6-7
 Święto Liczby Pi str. 8-10
 30-lecie wypraw polarnych UŚ str. 12-15

W ZACISZU GABINETÓW I LABORATORIÓW

Bakterie w służbie ludzkości
 Standardowe badania toksykologiczne w układach biologicznych zazwyczaj zawiązują się do oznaczenia obecności toksyn w środowisku. Wówczas potrzebny jest niezależny toksykolog, który może ocenić czy ta ilość i natężenie substancji są znaczące dla funkcjonowania organizmów żywych czy nie. Tego rodzaju pomiary wiążą się z ryzykiem popełnienia wielu błędów. Fascynującą i skuteczną próbą ich pokonania okazał się automatyczny biodetektor toksyczności ogólnej wód, autorstwa dr. Andrzeja Woźnicy. str. 18-19

FELIETONY
 Abolicja dla skazanych na roboty str. 22
 Prêt - à - porter str. 22

PNADTO
 Uniwersytecka Komisja Finansowa str. 11
 Powstanie Centrum Kongresowe w Cieszynie str. 19
 Cała prawda o kołach naukowych str. 21
 Stypendyści Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego str. 20
 Mam pasję. Mariusz Grzesiczak str. 23
 V Festiwal Słajdów Podróżniczych str. 24
 Odczarowywanie klasyków.

II Dzień Socjologii str. 25
 Współczesne piractwo str. 26
 By zatrzymać młodzież str. 26-27
 Książki w sieci str. 28
 Wydawnictwo UŚ str. 29
 Stopnie naukowe str. 29
 Kronika UŚ str. 30

Pismo ukazuje się od 1992 roku za zgodą JM Rektora.
 ISSN 1505-6317

Okladka: Projekt fraktala
 - Agnieszka Sikora

REDAKTOR NACZELNY: Iwona Kolasiniska
 REDAGUJE ZESPÓŁ: Agnieszka Sikora, Aleksandra Kielak
 WSPÓŁPRACOWNICY: Łukasz Adamczyk, Magdalena Buszek, Agnieszka Turska

ADRES REDAKCJI: ul. Bankowa 12, pokój 419a (Klub „Kubuś”),
 40-007 Katowice, e-mail: gazeta@us.edu.pl
 lub gazetauniwersytecka@op.pl

Jesteśmy w internecie: <http://gu.us.edu.pl>

OBŚLUGA POLIGRAFICZNA: Oficyna Wydawniczo-Projektowa „Markan” Marcin Kandziara, ul. Piastów 7/204, 40-866 Katowice
 tel. (032) 254-28-09, e-mail: markan6@o2.pl

Nakład: 1000 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania, adiacji i redagowania tekstów. Redakcja nie identyfikuje się ze wszystkimi przedstawionymi poglądami Autorów. Niektóre z nich traktujemy jako zaproszenie do dyskusji.

Przychodzą czasy nowych struktur

Promocja i współpraca Uniwersytetu Śląskiego pod lupą

- W najbliższym czasie zmieni się sposób promocji naszej Uczelni. Przeobrażeniu ulegną także odpowiednie jednostki administracji – działy zajmujące się promocją, współpracą i informacją. Pierwsze kroki już zostały podjęte. Co na tym zyskamy?

- Chciałabym podkreślić, że zmiany organizacyjne dotyczą większości komórek administracji. Wymusza to na nas nowy System Zintegrowanego Zarządzania Uczelnią. Jednak w dużym stopniu dotkną one działań, które są związane z promocją i współpracą Uniwersytetu. Od początku powołania funkcji prorektora ds. współpracy i promocji zastanawialiśmy się, co zrobić, aby te działania były spójne i żeby stanowiły rzeczywisty filar wspierający naukę czy kształcenie. Nie możemy istnieć bez dobrej promocji i przebiegu informacji, bo taki jest wymóg obecnych czasów. Na rynku edukacyjnym pojawiła się silna konkurencja, zmniejsza się liczba kandydatów, którzy mogą zasilić uczelnie. Zatem dużo zależy od tego, jaki będzie nasz wizerunek, jak wypromujemy to, w czym jesteśmy dobrzy. Trzeba też pamiętać, że część kandydatów pozyskujemy nie tylko z okolicznych miast, ale również z regionów bardziej oddalonych. Musimy zaoferować coś naprawdę atrakcyjnego, aby taki kandydat wybrał Uniwersytet Śląski a nie inną uczelnię.

Dla realizacji tych celów konieczne jest przebudowanie odpowiednich jednostek. W nowej strukturze będziemy funkcjonować jako jeden Dział Współpracy i Promocji, w ramach którego zostaną powołane poszczególne biura powstałe z dotychczasowych jednostek, m.in.: Biura Promocji i Karier, Działu Współpracy z Zagranicą czy Centrum Technik Informatycznych. Z Biura Promocji i Karier wydzielone zostanie Biuro Karier, które będzie zajmowało się wszystkimi sprawami, związanymi z pomocą absolwentom w wejściu na rynek pracy oraz np. wypracowywało me-

Foto: Agnieszka Mandol

Rozmowa z Prorektorem ds. Współpracy i Promocji UŚ prof. dr hab. Barbarą Kożusznik

tody współpracy w zakresie organizowania inkubatorów przedsiębiorczości. Ponadto w jego zakresie działań znajdzie się współpraca z przyszłymi pracodawcami oraz w ramach komercjalizacji nauki. Powstanie również biuro, które będzie zajmowało się promocją i organizacją imprez, w tym profesjonalną promocją „zewnątrzną”. Szczególną wagę chcemy nadać także współpracy z zagranicą. Chodzi nam o to, aby docelowo Uniwersytet pokazywać w Europie (i nie tylko) jako jednostkę, która prowadzi także kierunki w języku angielskim i może podejmować międzynarodowe projekty.

- Ważnym elementem zmian mają być także przeobrażenia, jakim podlegać będzie szeroko rozumiana współpraca...

- Współpraca wymaga szczególnej uwagi, bo bez niej zarówno kształcenie jak i nauka nie będą należycie realizowane. Myślę tu o dwóch rodzajach współpracy. Po pierwsze, o współpracy poszczególnych jednostek w obrębie Uniwersytetu. Obecnie istniejący podział na wydziały, instytuty, jednostki dydaktyczne jest oczywiście prawidłowy, wynikający choćby z historycznych i praktycznych uwarunkowań. Tego zmieniać nie należy. Z drugiej strony

jednak, na tę strukturę musimy nałożyć inną, która umożliwi interdyscyplinarne podejście i współdziałanie ludzi z różnych dziedzin nauki.

Cały ten system nie zacznie perfekcyjnie działać od jutra, bo najpierw my sami musimy nauczyć się współpracować. A współpraca oparta jest na pewnych umiejętnościach pracy grupowej, przełamaniu barier czy uprzedzeń. Uważam, że umiejętność harmonijnego współdziałania powinna stać się integralną częścią wyposażenia każdego badacza, tak samo jak jego wiedza. Dotyczy to także studentów, którzy umiejętność współpracy powinni zdobyć na studiach.

Stajemy przed zadaniami kompleksowymi, a nie rozwiążemy ich za pomocą tylko naszej, nawet najlepszej, nauki. Dlatego musimy wychodzić nie tylko do naszych kolegów-naukowców, ale i do otoczenia – to jest właśnie nowa idea współpracy! Musimy wiedzieć, kto będzie klientem naszych działań, czyli musimy wyjść poza zależności hierarchiczne w Uczelni. Z jednej strony hierarchiczność jest dobra, gdyż autorytet naszych mistrzów pozwala nam zachować pokorę i dystans wobec samych siebie, z drugiej jednak bardzo ogranicza. Jest ogromną sztuką, aby na tradycyjne, hierarchiczne struktury nałożyć partnerskie, luźne struktury projektowe. To wyzwanie naszych czasów i dotyczy nie tylko Uczelni.

Dodatkowo przed Uniwersytetem kształtuje się konieczność uruchomienia trzeciego, obok kształcenia i nauki, nurtu działań – jest to komercjalizacja. Oznacza ona budowanie takich instytucji, które w sposób wyraźny pokażą użyteczność tego, co robimy dla otoczenia. Pierwszym krokiem w tym kierunku było powołanie Fundacji Uniwersytetu Śląskiego. Jest to pierwsza organizacja, która będzie przekazywała między biznesem i różnymi instytucjami a Uczelnią. I tu także musimy uczyć się współdziałania. Bo czym innym jest współpraca pomiędzy naukowcami, a czym innym pomiędzy naukowcem a biznesmenem.

- Mówiąc o współpracy wewnętrznej trzeba pamiętać, że mamy już jednostki, które mogą służyć swoim doświadczeniem, np. Międzywydziałowe Indywidualne Studia Humanistyczne czy Międzywydziałowe Indywidualne Studia Matematyczno-Przyrodnicze. Jak widać z liczby przyznawanych co roku stypendiów Ministra NiSzW funkcjonują one z wielkimi sukcesami. Czy można się na nich wzorować?

- Uważam, że samo powołanie tych jednostek było wspaniałą sprawą. Ich kierownicy na pewno mogą podzielić się

swoimi doświadczeniami i wskazać, gdzie mogą pojawiać się pewne bariery, problemy organizacyjne czy biurokratyczne. Przecież to jak realizuje się pomysły, idee i na jakie najczęściej przeszkody można natrafić najlepiej jest sprawdzić na przykładzie tego, co już istnieje. Powinniśmy propagować ideę współpracy. Musimy jednak reagować bardzo szybko, bo przyszłość wciąż stawa przed nami nowe wymagania. Nie możemy czekać, aż nagle staniami przed jakimś wielkim projektem i sobie z nim nie poradzimy. Takim wielkim sprawdzianem i wyzwaniem jednocześnie będzie w najbliższym czasie projekt Researchers Night – Noc Naukowców, który da okazję do pokazania potencjału Uczelni przy współpracy wielu wydziałów. I z pewnością będzie to wielka intelektualna przygoda dla wszystkich.

- Zbliża się jubileusz 40-lecia naszej Uczelni. To wyjątkowa okazja do promocji. Jakiego typu akcje i działania są w związku z tym planowane?

- Trzeba zacząć od tego, że JM Rektor UŚ powołał do życia Komitet Obchodów 40-lecia UŚ. W tym zespole są zarówno pracownicy nauki, jak i administracji, którzy mają czuwać nad przebiegiem jubileuszu. Kontaktujemy się ponadto z przedstawicielami różnych ciał związanych z naszą Uczelnią, np. zaprosiliśmy do współpracy Stowarzy-

szenie Przyjaciół Uniwersytetu Śląskiego. Rozmawialiśmy ponadto ze studentami z NZS-u, ciekawe projekty przedstawili nam studenci z Uczelnianej Rady Samorządu Studenckiego.

Chcielibyśmy, aby nasze 40-lecie było obchodzone w sposób bardzo wyrazisty, żebyśmy rzeczywiście zaistnieli w środowisku. W tym celu musimy zaprezentować różne wymiary funkcjonowania Uniwersytetu. Planujemy tzw. klasyczne imprezy, np. inaugurację nowego roku akademickiego 2007/2008, która będzie wyjątkowo uroczyste przebiegać w Teatrze Śląskim w Katowicach oraz Konferencję Rektorów Uczelni Polskich. Z drugiej strony, chcemy się pokazać poprzez coś nowego. Mam tu na myśli wspomniany już projekt Researchers Night, czyli Noc Naukowców, która ma mieć miejsce 28 września 2007 roku. Jego koordynatorem jest prof. Paweł Migula. Już teraz otrzymaliśmy 20 projektów zgłoszonych na tę imprezę. Naszym głównym celem jest pokazanie nauki i naukowca od innej strony – atrakcyjnej i widowiskowej. Jest to konieczne, jeśli chcemy zainteresować społeczność Katowic i nie tylko. Oczywiście czeka nas mnóstwo różnych innych imprez w czasie całego roku akademickiego. Myślę, że na ich omówienie w „Gazecie Uniwersyteckiej UŚ” będzie jeszcze okazja.

ROZMAWIAŁA
AGNIESZKA SIKORA

Z wyrazami współczucia

Jego Magnificencji Rektorowi
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
Panu Profesorowi zw. dr. hab.

**Januszowi Janeczkwowi
z Rodziną**

wyrazy głębokiego żalu i współczucia
z powodu śmierci

Matki

składa
Senat oraz społeczność akademicka
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Profesor Richard Pipes z Harvard University gościem Uniwersytetu Śląskiego

Od Reagana do Reagana

15 marca br. w Sali Konferencyjnej Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie odbyła się konferencja naukowa z udziałem prof. Richarda Pipesa pt. „Stan wojenny w Polsce – dylematy i kontrowersje po upływie ćwierćwiecza”.

Spotkanie otworzyła dziekana Wydziału prof. dr hab. Halina Rusek, prezentując licznie przybyłym gościom sylwetkę prof. Richarda Pipesa, przytoczyła m.in. „cieszynskie” fragmenty jego książki *Żyłem. Wspomnienia niezależnego*.

Profesor Pipes wygłosił wykład pt. „Biały Dom Prezydenta Reagana i wprowadzenie stanu wojennego”. Już na wstępie zadeklarował się nie jako polityk, ale jako „uczony, który najlepiej czuje się w bibliotece”. Od razu dał się poznać jako znamienity sowietolog, przytaczając wygłoszoną w roku 1981, a wśród członków Departamentu Stanów niepopularną opinię, iż u progu lat 80. „Rosja była krajem bardzo słabym”, wobec którego prowadzić nie tylko można, ale i należy agresywną politykę. Prezydent Ronald Reagan był tym, który uwierzył wówczas słowom prof. Richarda Pipesa, co miało swoje określone konsekwencje – skutkowało opracowaniem strategicznego programu złamania ZSRR, którego częścią był plan pomocy Waszyngtonu dla „Solidarności” (podczas wykładu prof. Pipes przywołał cztery elementy tego programu, m.in. maksymalne utrudnienie budowy gazociągu z Syberii do Europy i planowanych stąd zysków). Prof. Pipes wspominał również w swym wystąpieniu o początkowo niezbyt przychylnych reakcjach Europy Zachodniej na polityczny kurs Białego Domu wobec stanu wojennego (uważano, że sytuacja jaka zaistniała w Polsce jest wyłącznie jej sprawą wewnętrzną) i o znacznych wysiłkach podejmowanych przez Prezydenta

Stanów Zjednoczonych o akceptację przez aliantów wybranego wobec Związku Radzieckiego kierunku. Sama osoba Ronalda Reagana po wielokroć pojawiła się w jego wystąpieniu jako ta, która poważnie „przyczyniła się do końca komunizmu”.

Wykład, ujawniający nieznane fakty polityczne, zainspirował bynajmniej nieuledaną, ale chwilami wręcz nader burzliwą dyskusję. Wśród pytań dotyczących stanu wojennego najczęściej przewijała się kwestia bezpośredniej interwencji sowieckiej w grudniu 1981 roku. W przeświadczeniu profesora zagrożenia w sensie operacji wojskowej nie było, o czym świadczą dokumenty; a w przypadku nie wprowadzenia stanu wojennego Polsce groziły jedynie sankcje ekonomiczne, które przy pomocy Ameryki możliwe byłyby jednak do przewyciężenia. Kilkakrotnie

w toku dyskusji ujawniły się kontrowersje wobec osoby gen. Wojciecha Jaruzelskiego, jako w pełni odpowiedzialnego za wprowadzenie stanu wojennego w Polsce. Zdaniem profesora, „komunisty myślące kategoriami dobra ZSRR”, a nie Polski”. W następstwie pytań uszczegółowieniu uległa kwestia stosunku Brytyjczyków do spraw polskich w grudniu 1981 roku. Profesor podkreślił, iż ujawniły się wówczas dwie filozofie wobec Polski: filozofia Zachodniej Europy i filozofia Ameryki, z jednoczesnym wskazaniem przez profesora źródeł tej postawy: „Brytyjczycy przyjęli Jałtę jako fakt, Stany Zjednoczone nigdy Jałty nie uznały”. Pojawiła się także kategoria pytań kierowanych do sowietologa. Dotyczyły one zarówno samej istoty komunizmu i postawy Gorbaczowa wobec niego. Uczestnicy dyskusji – wśród nich m.in. reprezentujący dziekana Wydziału Nauk Społecznych UŚ, historyk prof. dr hab. Idzi Panic – wzbogacili ją poprzez ujawnienie także innych, w wykładzie nieporuszonych, faktów dotyczących stanu wojennego, a ogółowi – zwłaszcza młodzieży studenckiej – nieznanymi.

Podczas dalszych obrad, prowadzonych przez prodziekana ds. nauki

Richard Pipes

Historyk, politolog, sowietolog, filozof. Ur. 11 VII 1923 r. w Cieszynie w zasymilowanej rodzinie żydowskiej; od 1940 roku w USA (obecnie w Cambridge w stanie Massachusetts).

Absolwent Muskingam College i Cornell University. Doktorat na Uniwersytecie Harvarda (1950). Profesor historii na Uniwersytecie Harvarda (1963 – 1996). Dyrektor Centrum Badań nad Rosją (Uniw. Harvarda, 1968 – 1973). Przewodniczący Rady Prezydenckiej do Spraw Stosunków Amerykańsko-Radzieckich, doradca prezydenta USA Ronalda Reagana i dyrektor ds. Europy Środkowowschodniej i ZSRR w Radzie Bezpieczeństwa Narodowego USA (1981 – 1982). Członek Amerykańskiej Akademii Sztuki i Nauki, Polskiej Akademii Nauk, Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie.

Doktor honoris causa Muskingam College, Adelphi College i Uniwersytetu Śląskiego (godność nadania: Cieszyn, 19 maja 1994 roku). Honorowy Obywatel Miasta Cieszyna. Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Zasługi RP.

Publikacje:

Formation of the Soviet Union (1963)
Struve. Liberal on the Left (1970)
Russia under the Old Regime (1974); wyd. polskie – *Rosja carów* (1990)
Struve. Liberal on the Right (1905 – 1944) (1980)
U.S.-Soviet Relations in the Era of Detente (1981)
The Russian Revolution (1990); wyd. polskie – *Rewolucja Rosyjska* (1994)
Russia under the Bolshevik Regime (1994); wyd. polskie – *Rosja bolszewików* (2005)
Żyłem. Wspomnienia niezależnego (2004)
 Członek kolegiów redakcyjnych pism *Strategic Review*, *Journal of Strategic Studies* i innych.

Foto: Jerzy Pustelnik

Od lewej: Dziekan Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji prof. dr hab. Halina Rusek, prof. Richard Pipes, Prorektor UŚ ds. Kształcenia - prof. UŚ dr hab. Anna Łabno, Richard Ciskowski P.A.C. - National Director United Polish Society

i współpracy z zagranicą WEiNoE prof. dr. hab. Zygmunta Kłodnickiego, wystąpili referenci reprezentujący: Zamiejskowy wydział Kultury Fizycznej w Gorzowie Wielkopolskim, poznańskiej AWF (dr Ryszard Botwina, mgr Renata Kurpel), Uniwersytet im. Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie (mgr Tomasz Sypniewski), Akademię Ekonomiczną (dr Zdzisław Janeczek), Akademię Wychowania Fizycznego w Katowicach (dr Tomasz Dubrawski), Uniwersytet Śląski (dr Marek Rembierz) i Uniwersytet Opolski (dr Marek Białokur). Referaty dotyczyły problematyki: „Młodzi a wiedza o stanie wojennym” (mgr Kurpel), „Stosunek do stanu wojennego klasy robotników najmniejszych w 5, 8 i 20 lat po jego ogłoszeniu” (dr Botwina), „Rada Państwa a stan wojenny” (mgr Sypniewski), „Polityka rolna a rzeczywistość gospodarca 1944-81 (z perspektywy siemianowickich PGR-ów)” (dr Janeczek), „Wolność – władza – samostanowienie” w polskich doświadczeniach (dr Rembierz). Wyraźnie ożywienie na sali, zwłaszcza wśród studentów, wywołało wystąpienie dr Białokura, który poddał analizie materiał ikonograficzny ilustrujący stan wojenny w Polsce na kartach szkolnych podręczników historii. Ostatni referat wygłoszony przez dr. Dubrawskiego traktował o Ronaldzie Reaganiu i idei społeczeństwa obywatelskiego. Tym samym konferencja zatoczyła tematyczne koło. Swoimi przemyśleniami i refleksjami

odnośnie stanu wojennego podzielił się ze słuchaczami również Ryszard Ciskowski, jako dawny działacz NSZZ „Solidarność” (organizator strajku w Bydgoszczy w marcu 1981 roku), prezentując uczestnikom konferencji unikatowe dokumenty z tamtych lat (m.in. otrzymaną od prezydenta Ryszarda Kaczyńskiego oryginalną listę członków KOR-u). Obrady zakończyła dyskusja, którą również zdominowała postać oraz postawa polityczna i etyczna Ronalda Reagana. Nadto podczas dyskusji prodziekan Wydziału Artystycznego ds. studiów zaocznych prof. dr hab. Jadwiga Uchyla – Zroski poruszyła problem podczas konferencyjnych wystąpień nieuwzględniony, a niewątpliwie wymagający naukowych penetracji, jak konsekwencje stanu wojennego dla życia artystycznego w Polsce.

Oprawę artystyczną konferencji (uroczysty koncert, w programie którego znalazła się muzyka polska, wystawa grafik) zapewnili pracownicy Wydziału Artystycznego: Instytutu Muzyki i Instytutu Sztuki. Nie mogło być inaczej, to wszak w roku 1994 Wydział (wówczas) Pedagogiczno – Artystyczny Filii Uniwersytetu Śląskiego, wystąpił z wnioskiem o nadanie urodzonemu w Cieszynie prof. Richardowi Pipesowi tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego. Po trzynastu latach zadbano o równie przychylną i sprzyjającą naukowej refleksji atmosferę.

W dniu poprzedzającym konferencję w Sali Sesyjnej Ratusza odbyło się uro-

czyste spotkanie profesora – Honorowego Obywatela Miasta Cieszyna z przedstawicielami władz miejskich i powiatowych oraz z zaproszonymi gośćmi, w tym – dziekanem WEiNoE prof. dr hab. Haliną Rusek i prodziekanem prof. UŚ dr. hab. Zygmuntem Kłodnickim, a także przedstawicielami Polskiej Akademii Umiejętności z Krakowa. Podczas spotkania członkowie Stowarzyszenia Naukowego „Polska w Świecie” wręczyli profesorowi Pipesowi zadedykowaną mu książkę *Z dziejów Rosji i Polski w XX wieku*.

W konferencji uczestniczyli: przedstawiciele władz samorządowych Cieszyna i powiatu cieszyńskiego, dyrektorzy instytucji kultury i placówek oświatowych, prezesi stowarzyszeń. Rektora Uniwersytetu Śląskiego prof. zw. dr. hab. Janusza Janeczka reprezentowała Prorektor UŚ ds. Kształcenia prof. UŚ dr hab. Anna Łabno. W swym wystąpieniu podkreśliła, iż w osobie prof. Richarda Pipesa witamy nie tylko uczonego, ale i uczestnika wydarzeń, „świadka historii”, która wielu z nas – obecnych na sali dotknęła osobiście.

Zza oceanu przybyli na konferencję: żona prof. Eugenia Pipesa i Ryszard Ciskowski – prezes United Polish Society, dyrektor krajowy Kongresu Polonii Amerykańskiej, pomysłodawca i organizator wraz z Stowarzyszeniem Naukowym „Polska w Świecie” tygodniowego (12-19 III) pobytu prof. R. Pipesa w Polsce (Bielsko – Biała, Cieszyn, Kraków, Bydgoszcz).

MIROSLAWA PINDÓR

Jedna liczba i jej tysiące miłośników

Święto Liczby Pi

Liczba π – jedna z najważniejszych stałych matematycznych – opanowała nasz świat. Zakamuflowana jest w prawie każdym wzorze matematycznym czy fizycznym, potrzebujemy jej korzystając z komputera oraz licząc cokolwiek mającego związek z kołem.

Mozna jednak zapytać, czym właściwie jest π ? Tu pojawia się problem, bo nie otrzymamy dokładnej odpowiedzi, gdyż $\pi = 3,141592\dots$ Właśnie, te trzy kropki od setek lat spędzają sen z oczu tysiącom naukowców. Liczba π jest przestępna, czyli taka, której nie da się tak zapisać, aby podać jej dokładnej wartości.

Pomysł Święta Liczby Pi pochodzi z USA, gdzie obchodzi się dodatkowo jeszcze Dzień Przybliżenia Liczby Pi (22 lipca, gdyż w przybliżeniu $\pi = 22/7$) oraz inne niezwykle święta jak Dzień Mola (2 czerwca). Dzień Pi (Pi Day) po raz pierwszy obchodzono w 1988 roku w Instytucie Exploratorium. Wybór daty był nieprzypadkowy, gdyż w amerykańskim zapisie daty jest to 3.14, czyli pierwsze trzy cyfry rozwinięcia π . Świętowanie miało i ma obecnie na celu popularyzowanie wszystkich nauk ścisłych (nie tylko matematyki). Ponadto, trzeba dodać, że właśnie 14 marca jest dniem urodzin Alberta Einsteina, którego znaczenia dla nauki nie sposób podważyć.

W tym roku w dniach 14-16 marca Święto Liczby Pi po raz pierwszy zostało zorganizowane w Katowicach na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Śląskiego. Różnorodne wykłady popularnonaukowe, pokazy, warsztaty, zabawy adresowane były do starszych i młodszych, studentów i uczniów, do osób zajmujących się zawodowo naukami ścisłymi oraz tych, którzy nie mają z nimi nic wspólnego. Studenci innych wydziałów i kierunków mogli na własne oczy zobaczyć, że

matematyka, fizyka, chemia i informatyka są naprawdę pasjonującymi dziedzinami. Młodzież szkolna mogła uzyskać informacje na temat Wydziału, a także porozmawiać ze studentami.

Święto rozpoczęło się 3.14 (π) o godzinie 9:42 (3π) wykładem inauguracyjnym, podczas którego matematyk – dziekan Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii prof. dr hab. Maciej Sablik spierał się z fizykiem – dyrektorem Instytutu Fizyki prof. dr. hab. Krystianem Rolederem, kto ma większy wkład w poznanie π – matematycy czy fizycy. Słuchając prelegentów mogliśmy poznać kilka ciekawostek z historii tej liczby oraz dowiedzieć się, że jej badaniem zajmowali się prawie wszyscy najwięksi uczeni, a wielu z nich było i fizykami i matematykami, co powoduje, że nie da się jednoznacznie powiedzieć, która z tych dyscyplin ma więcej sukcesów na polu badania π .

Świętowanie odbywało się w trzech miejscach: budynkach Instytutów Matematyki, Fizyki i Chemii. Przy wejściu do siedziby Instytutu Matematyki witał wszystkich ogromny fraktal oraz długie na cały korytarz rozwinięcie liczby π . Cyfr było tyle, że trzeba by być wielkim umysłem, żeby je wszystkie zapamiętać,

Foto: Agnieszka Sikora

Na imprezy towarzyszące Świętu Liczby Pi przybyły tłumy

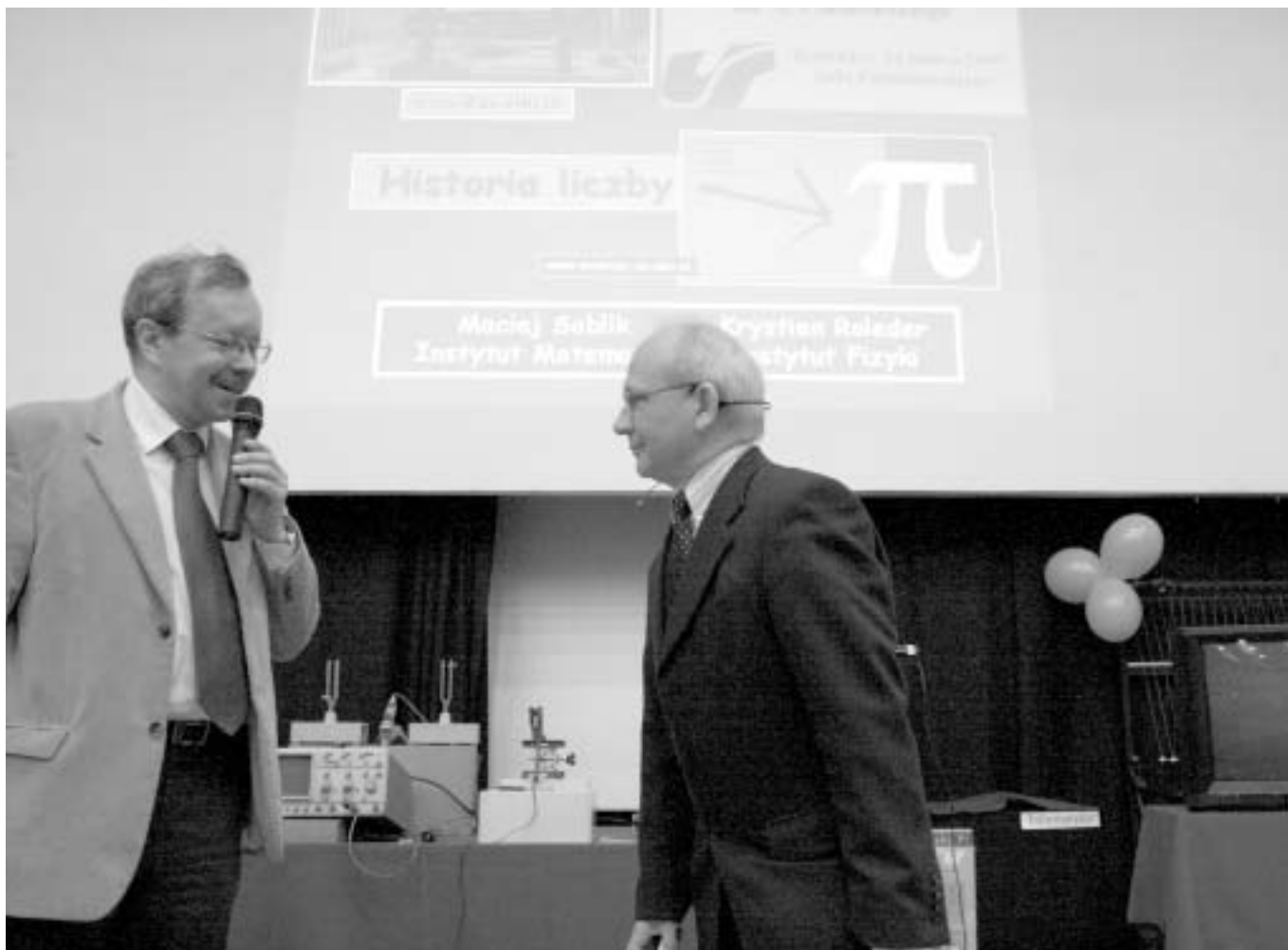

Foto: Agnieszka Sikora

Wykład inauguracyjny dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii prof. UŚ dr. hab. Macieja Sablika oraz dyrektora Instytutu Fizyki prof. dr. hab. Krystiana Roledera

jak np. Japończyk Akira Haraguchi, który w październiku zeszłego roku wyrecytował 100 tys. cyfr z rozwinięcia π .

W ramach obchodów goście byli zapraszani do Banku, który emitował specjalną π – walutę: 1 miarę. Można było zostać maklerem, wygrać ogromne π – pieniądze w Kasynie, choć studenci tłumaczyli, dlaczego nie warto uprawiać hazardu. Po zabawie czekały jeszcze inne zagadki logiczne z zawsze kłamiącym Bellinim i zawsze prawdomównym Cellinim, pomagającymi w wyborze szkatułki, w której znajduje się nagroda. Oczywiście za każde dobrze rozwiązane zadanie, czy wygraną grę mogliśmy zarobić miary i kupić w sklepie pyszne π – ciasteczka.

- Jest rok 1722. Zamożny hrabia Georges de Buffon późną nocą wraca do domu ze złotą szpilką do włosów w rękę, zabraną kochance na bankiecie. Idąc

korytarzem zauważa swoją żonę, która pyta: „Co robisz o tak późnej godzinie?” Zaskoczony wypuszcza szpilkę z ręki, a po chwili mówi: „Przeprowadzam eksperyment naukowy, polegający na rzucaniu szpilką na podłogę!” Tak rozpoczął się wykład dr. Krzysztofa Łoskotta. I gdzie tu matematyka? Otóż rzucając igłą na podłogę zbudowaną z podłużnych desek możemy oszacować, używając teorii prawdopodobieństwa, liczbę π .

Podczas innych wykładów policzyliśmy długość brzegu Wielkiej Brytanii, dowiedzieliśmy się, co jest największą siłą świata i o jakim kapeluszu marzył jeden z największych matematyków – Carl Gauss. Dr Machura opowiedział, co łączy π z Talmudem, a Michał Stolorz zademonstrował, co słychać w matematyce. Wychodząc z wykładów, każdy mógł zacerpnąć rady u wszechwie-

dzącej wróżki, a właściwie wróżbity, który poprzez kolejne zagadki logiczne z dymu kadzidełek potrafił bezbłędnie przepowiedzieć każdemu, jakim zostanie w przyszłości matematykiem.

Po dwóch dniach korytarze budynku Instytutu Matematyki zostały odstąpione informatykom. Na początku usłyszeliśmy o budowie komputera i wszystkich pułapkach, z którymi spotykamy się składając własne narzędzie pracy, nauki i rozrywki. Jednak prezentacja informatyków nie zakończyła się na suchej teorii. Szczęściarze, którym udało się zapisać na warsztaty, mogli poczuć się jak pracownicy Microsoftu i stworzyć swoją pierwszą grę – wielkiego tetrisa.

Interesujące rzeczy odbywały się nie tylko na matematyce. Po wejściu do budynku Instytutu Fizyki każdy miał okazję zobaczyć kilka ciekawo-

$\pi=3,141592653589793238462643383279502884197169399375105820974944592307816406286208998628034825342117067982148086513282306647093844609550582231725359408128481117450284102701938521105559644622948954930381964428810975665933446128475648233786783165271201909145648566923460348610454326648213393607260249141273724587006606315588174881520920962829254091715364367892590360011330530548820466521384146951941511609433057270365759591953092186117381932611793105118548074462379962749567351885752724891227938183011949129833673362440656643086021394946395224737...$

stek z tej dziedziny. Prawdziwa nauka czekała jednak dopiero w auli, gdzie pracownicy Instytutu Fizyki przedstawiali zainteresowanym wiele zjawisk fizycznych i ich zastosowań. Nad wszystkim oczywiście czuwała bohaterka tych dni – π , której nie mogło zabraknąć na wykładach. Dowiedzieliśmy się, co ma wspólnego liczba π ze sztucznym sercem oraz co to jest ujemne ciśnienie. Prelegenci w ciekawy sposób przekazywali wiedzę na temat światłoterapii w chorobach nowotworowych oraz krioterapii. Nie zabrakło też pokazów, podczas których zademonstrowano siłę ciśnienia. Sami mogliśmy spróbować rozzerwać półkule magdeburские i zobaczyć jak działa poduszkowiec. Trzydniowy blok wykładów zakończył prof. dr hab. Jerzy Warczewski, który opowiedział, na jakim etapie rozwoju aktualnie znajduje się fizyka i które prawa fizyki uważają za najważniejsze.

Podczas Święta Liczby Pi odbyły się dwa konkursy. Jeden, kryjący się pod wdzięczną nazwą $e-\pi$ gra MAT, adresowany był do licealistów – matematyków. Drugi, jedna z najbardziej widowiskowych części święta, miał formułę łączącą wiedzę uczniów i studentów. Młodzież z czterech śląskich szkół została wsparta przez studenckie grupy szybkiego myślenia wywodzące się ze wszystkich kierunków Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii. Zawodnicy zaliczali slalom na hulajnodze, mierzyli wysokość auli, odczytywali tekst napisany niewidocznym atramentem. Zorganizowane grupy kibiców zagrzewały drużyny do boju w przerwach między konkurencjami. Nie lada gratką dla studentów Wydziału była konkurencja, w której prodziekani poszczególnych kierunków strzelali z wiatrówki do umieszczonych po drugiej stronie auli baloników. Bezblędny snajperami okazali się dr hab. Alfred Czogała zdo-

Święto Liczby Pi w Instytucie Chemii

Takiego obłożenia Instytut Chemii jeszcze nie widział! Przyszły setki młodych ludzi – i chociaż impreza adresowana była w zamyśle głównie do tych, którzy już niedługo będą wybierali się na studia, pojawiło się też całkiem sporo młodszych uczniów.

15 marca od rana do późnego popołudnia Instytut Chemii oferował odwiedzającym wykłady, pokazy oraz zwiedzanie pracowni specjalistycznych. Na wykładach o charakterze popularno-naukowym młodzież mogła zgłębić tajemnicę czerwonej barwy pomidora, posłuchać o przemianach fazowych podczas brzydkiej pogody czy wreszcie uczestniczyć w rozważaniach: po co chemikowi w ogóle potrzebna jest liczba π . Na pokazy (powtarzane dwukrotnie z powodu dużego zainteresowania) składała się godzina prostych, ale bardzo efektownych doświadczeń z dziedziny chemii nieorganicznej – związanych z barwą i jej zmianami. Można było m.in. obserwować, jak rośnie chemiczny kolorowy ogródek, jak zmienia barwę płomień, jeśli wprowadzić do niego popularne sole, były też i „magiczne” eksperymenty z mieszaniami różnokolorowych cieczy w probówkach. Po wykładach i pokazach uczniowie zwiedzali aż 8 wybranych pracowni Instytutu: pracownię NMR, chromatografii gazowej i ciekowej, chemii analitycznej, organicznej, fizycznej, nieorganicznej i koordynacyjnej. Atrakcją było nie tylko obejrzenie specjalistycznego sprzętu, ale i tego, co praktycznego przy jego pomocy można zrobić. A zatem uczniowie zaglądali w głąb cząsteczki i interesowało ich wszystko: ciesząca oko spektrometria emisyjna, bombardowanie cząsteczek elektronami, chromatograficzne metody analizy chemicznej, otrzymywanie aspiryny czy wykrywanie platyny w marchewce. Młodzież z pewnością doświadczyła wielu atrakcji w Instytucie Chemii i powróciła do swych szkół z ciekawymi spostrzeżeniami i poszerzoną wiedzą.

KATARZYNA CIAŻYŃSKA – HALAREWICZ

bywający punkty dla matematyków i prof. dr hab. Marek Siemaszko prodziekani ds. studentów kierunku informatyka. Na koniec turnieju powróciła liczba π , gdyż ostatnia i decydująca konkurencja polegała na wypisaniu jak największej liczby cyfr po przecinku z jej rozwinięcia dziesiętnego. Zdecydowani faworyci – matematycy – musieli pogodzić się z remisem, bo okazało się, że informatycy poznali prawdę o π tak samo dobrze. Cały turniej wygrali uczniowie LO w Jaworznie wspierani przez studentów matematyki, wykazując się m.in. niesamowitym instynktem chemicznym.

Podczas całego święta korytarzami budynków Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii przewijały się setki uczniów i studentów, a aule często nie mieściły wszystkich chętnych. Tak ogromne zainteresowanie pokazuje, że wbrew obiegowym opiniom dzisiejsza młodzież wykazuje chęć zarówno zgłębiania tajemnic nauki, jak i dzielenia się swoją wiedzą z innymi. Mimo że pierwsze Święto Liczby Pi już za nami, z niecierpliwością czekamy na drugie, podczas którego mamy nadzieję zająć się kolejnymi problemami matematyczno – fizyczno – chemicznymi.

ŁUKASZ DAWIDOWSKI

Liczba Pi

*Podziwu godna liczba Pi
trzy koma jeden cztery jeden.*

*Wszystkie jej dalsze cyfry też są początkowe,
pięć dziewięć dwa ponieważ nigdy się nie kończy.
Nie pozwala się objąć sześć pięć trzy pięć spojrzeniem
osiem dziewięć obliczeniem
siedem dziewięć wyobraźnią,
a nawet trzy dwa trzy osiem żartem, czyli porównaniem
cztery sześć do czegokolwiek
dwa sześć cztery trzy na świecie.
Najdłuższy ziemski wąż po kilkunastu metrach się urywa
podobnie, choć trochę później, czynią węża bajeczne.
Korowód cyfr składających się na liczbę Pi
nie zatrzymuje się na brzegu kartki,
potrafi ciągnąć się po stole, przez powietrze,
przez mur, liść, gniazdo ptasie, chmury, prosto w niebo,*

*przez całą nieba wzdętość i bezdenność.
O, jak krótki, wprost mysi, jest warkocz komety!
Jak wąty promień gwiazdy, że zakrzywia się w lada przestrzeni!
A tu dwa trzy piętnaście trzysta dziewiętnaście
mój numer telefonu twój numer koszuli
rok tysiąc dziewięćset siedemdziesiąty trzeci szóste piętro
ilość mieszkańców sześćdziesiąt pięć groszy
obwód w biodrach dwa palce szarada i szyfr,
w którym słowiczku mój a leć, a piej
oraz uprasza się zachować spokój,
a także ziemia i niebo przeminą,
ale nie liczba Pi, co to to nie,
ona wciąż swoje niezłe jeszcze pięć,
nie byle jakie osiem,
nieostatnie siedem,
przynaglając, ach, przynaglając gnuśną wieczność
do trwania.*

WISŁAWA SZYMBORSKA

Nie tylko wymiana doświadczeń

Uniwersytecka Komisja Finansowa

Uniwersytet Śląski był organizatorem kolejnego spotkania Uniwersyteckiej Komisji Finansowej KRUP. Jej obrady odbywały się od 4 do 6 marca br. w Hotelu Gościowym UŚ przy ul. Bytkowskiej 1a.

W pracach Komisji wzięli udział prorektorzy zajmujący się problematyką finansową w swoich macierzystych uniwersytetach, kwestorzy oraz przedstawiciele Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Gospodarzem spotkania był prof. zw. dr hab. Jerzy Ziolo, Prorektor ds. Finansów i Rozwoju UŚ, zaś obrady poprowadził przewodniczący UKF – prof. UG dr hab. Jerzy Bieliński, Prorektor ds. Rozwoju i Finansów. W pierwszej części spotkania uczestniczył również JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Janusz Janeczek.

Tematami obrad były m.in.:

- informacja o zasadach przyznania dotacji dydaktycznej w roku bieżącym (skutki wdrożenia nowego algorytmu na zmiany wielkości dotacji budżetowej) – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- prezentacja sposobów planowania i rozliczania budżetów uczelnianych uwzględniających podział środków na studia stacjonarne i studia niestacjonarne (konsekwencje wdrażania ustawy – Pra-

wo o szkolnictwie wyższym) – kwestorzy uczelni;

- wymiana doświadczeń na temat sposobów obliczania kosztowności studiów oraz zasady ustalania odpłatności za nie;
- wymiana doświadczeń dotyczących sposobu wyodrębnienia kosztów związanych z kształceniem kadr naukowych;
- wymiana doświadczeń w zakresie finansowania projektów z funduszy strukturalnych.

Idea utworzenia Uniwersyteckiej Komisji Finansowej zrodziła się podczas spotkania prorektorów uniwersytetów polskich odpowiedzialnych za sprawy finansowe uczelni. Z inicjatywą powołania takiej komisji wystąpił w 2003 roku Prorektor ds. Rozwoju i Finansów Uniwersytetu Gdańskiego – prof. dr hab. Janusz Neider, który został także jej pierwszym przewodniczącym. Jako podstawowe zadania Komisji uznano wymianę doświadczeń w zakresie zarządzania finansami uniwersytetów w Polsce. Specyfika zarządzania finansami uczelni publicznych w Polsce polega bowiem na konieczności gospodarowania środkami pieniężnymi pozyskiwanymi przez uczelnie z różnych źródeł, z których niemal każde posiada odmienne regulacje dotyczące sposobu pozyskiwania i zasad wydatkowania.

Komisja Finansowa została afiliowana przy Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich i jako datę jej utworzenia należy uznać decyzję z dnia 19 marca 2004 roku. Spotkania UKF odbywają się dwa, trzy razy w roku. Za każdym razem organizatorem jest inny uniwersytet. Posiedzenia UKF poświęcone są wybranym problemom, którymi przykładowo były: wdrażanie Systemu Bolońskiego – skutki

organizacyjne i finansowe, wpływ nowej ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” na sytuację finansową uniwersytetów, wdrażanie systemów informatycznych czy budowa planu strategicznego rozwoju uczelni.

Na posiedzenia UKF zapraszani są goście specjalizujący się w problematyce będącej przedmiotem obrad. Byli nimi przykładowo: prof. Marek Rocki, były Rektor SGH, przewodniczący specjalnej komisji KRASP, powołanej dla opracowania algorytmu; prof. Jerzy Błażejowski, przewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, prof. Maria Romanowska, Prorektor SGH ds. Dydaktyki i Studentów.

W posiedzeniach UKF uczestniczą przedstawiciele Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W ostatnim okresie częstym gościem był Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Stefan Jurga. Z Komisją stale współpracuje pani Elżbieta Bobrowska, radca ministra. Szczególnym zadaniem UKF jest stałe monitorowanie zmian sytuacji finansowej polskich uniwersytetów. Rezultat tych prac zawarty jest w corocznie wykonywanym opracowaniu pt. „Analiza sytuacji finansowej uniwersytetów publicznych”. Przedmiotem obrad UKF jest także dyskusja dotycząca zmian w rozporządzeniach związanych z gospodarką finansową uczelni.

W kadencji władz rektorskich 2004-07 prorektorzy uniwersytetów polskich wybierali: prof. UG dr. hab. Jerzego Bielińskiego, Prorektora ds. Rozwoju i Finansów jako przewodniczącego oraz prof. zw. dr. hab. Jerzego Ziolo, Prorektora ds. Finansów i Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego jako zastępcę przewodniczącego.

JERZY BIELIŃSKI

*Jwiarowska
w Polskiej Stacji
Polarnej
1979
na Spitsbergenie*

30-lecie wypraw polarnych Uniwersytetu Śląskiego

Początek długiej historii

Trzydzieści lat temu, latem 1977 roku pracownicy Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego – asystenci mgr Jan Leszkiewicz i mgr Jerzy Wach – wzięli udział w wyprawie polarnej na Spitsbergen. Była to wyprawa zwana „szczecińską”, gdyż uczestniczyli w niej również pracownicy Wyższej Szkoły Morskiej w Szczecinie oraz Akademii Rolniczej w Szczecinie.

Obszarem badań był rejon Lodowca Antonia (Antoniabreen) na południowym wybrzeżu Fiordu Van Keulen. Mgr Leszkiewicz zdobył już wcześniej doświadczenie po-

larne. Będąc studentem uczestniczył w roku 1975 w I Toruńskiej Wyprawie Polarnej w rejon Kaffiöyra na Ziemi Oskara II (NW Spitsbergen), organizowanej przez Instytut Geografii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN oraz Studenckie Koło Naukowe Geografów UMK.

II Wyprawa Uniwersytetu Śląskiego na Spitsbergen (i pierwsza samodzielna) odbyła się latem 1978 roku. Kierownikiem był dr Jacek Jania, a w wyprawie uczestniczyli: dr Andrzej Kamiński, mgr Jan Leszkiewicz i mgr inż. Andrzej Kozik. Badania geomorfologiczne, meteorologiczne oraz hydrologiczne prowadzono w krasowym masywie Tsjebyjsjovfjellet na południowym wybrzeżu Fiordu Hornsund oraz na Lodowcu Nordfall. Bazą wyprawy był stary traperski domek stojący w pobliżu ruin stacji „Konstantinowka” w Gåshamna (Zatoce Gęsi). W tym samym roku geomorfolog, mgr Kazimierz Sendobry, brał udział w III Wyprawie Toruńskiej na Spitsbergen organizowanej przez Instytut Geografii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Obszarem badań wypraw toruńskich był rejon lodowców Irenebreen i Elisebreen na Ziemi Oskara II.

Polarnicy z Uniwersytetu Śląskiego

Budzik Tomasz; Bukowska-Jania Elżbieta; Burzyk Jerzy; Burzyk Maciej; Czylok Andrzej; Ćmiel Stanisław; Dobiński Wojciech; Dolnicki Piotr; Gawor Łukasz; Gądek Bogdan; Gibas Justyna; Głowacki Piotr; Grabiec Mariusz; Idziak Adam; Janeczek Janusz; Jania Jacek; Jania Jacek Grzegorz; Kamiński Andrzej; Klimek Kazimierz; Kolondra Leszek; Kozik Andrzej; Krawczyk Wiesława Ewa; Kropka Janusz; Leszkiewicz Jan; Małolepszy Zbigniew; Małuszyńska Jolanta; Moczadłowska Sylwia; Niedźwiedź Tadeusz; Opolka-Gądek Jolanta; Perski Zbigniew; Piechota Agnieszka; Piwowar Bogumiła; Puchejda Wojciech; Rózkowski Andrzej; Salamon Tomasz; Sendobry Kazimierz; Szafraniec Joanna; Szczepk Tadeusz; Śnieszko Zbigniew; Tondera Agnieszka; Tyc Andrzej; Wach Jerzy; Waga Jan Maciej.

Dziekan Wydziału Nauk o Ziemi UŚ, prof. dr hab. Jacek Jania w Hornsundzie (2005 rok)

Wyprawy Polarne Uniwersytetu Śląskiego na Spitsbergen

1977 Ustanowienie decyzją Rektora Uniwersytetu Śląskiego formalnych ram organizacji ekspedycji polarnych pod nazwą „Wyprawy Polarne Uniwersytetu Śląskiego” – kierownik naukowy: doc. dr hab. Marian Pulina, sekretarz – mgr Jacek Jania

1977 I Wyprawa Uniwersytetu Śląskiego na Spitsbergen, we współpracy z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika i Wyższą Szkołą Morską; Malbukta, Fiord Van Keulen, lipiec – sierpień 1977; Uczestnicy wyprawy z UŚ: mgr Jan Leszkiewicz, mgr Jerzy Wach

1978 II Wyprawa Polarna Uniwersytetu Śląskiego; Gåshamna, czerwiec – wrzesień 1978; Uczestnicy: dr Jacek Jania, dr Andrzej Kamiński, mgr Jan Leszkiewicz, mgr Andrzej Kozik

1979 III Wyprawa Polarna Uniwersytetu Śląskiego; Gåshamna, czerwiec – wrzesień 1979; Uczestnicy: dr Andrzej Kamiński, dr Tadeusz Szczypek, mgr Jerzy Wach, mgr Zbigniew Lentowicz, mgr Wiesława Krawczyk, Jan Maciej Waga, Romuald Ptaszny, Janusz Karkoszka

1982 IV Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, sierpień 1982; Uczestnicy: dr Jacek Jania, mgr inż. Leszek Kolondra

1983 V Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego i Uniwersytetu Wrocławskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, lipiec – sierpień 1983; Stacja Glacjologiczna Uniwersytetu Wrocławskiego, lipiec – październik 1983; Uczestnicy: dr Jacek Jania, mgr Elżbieta Bukowska-Janja, mgr inż. Leszek Kolondra, prof. dr hab. Marian Pulina, mgr Piotr Głowacki, mgr Wiesława Ewa Krawczyk, dr Jacek Piasecki (UWr), dr Jerzy Pereyma (Uwr), Janusz Karkoszka – dziennikarz oraz grupa speleologów: Stanisław Misztal, Bolesław Kapuściński, Bolesław Wałowski

1984 VI Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, sierpień 1984; Uczestnicy: mgr inż. Leszek Kolondra

1985 VII Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Stacja Glacjologiczna Uniwersytetu Wrocławskiego, Barentsburg, Linnedal, sierpień - październik 1985; Uczestnicy: prof. dr hab. Marian Pulina, dr Jacek Jania, dr Juan R. Fagundo, dr Julio Valdes. Współpraca z Wyprawą Geologiczną ZSRR – dr Igor Postnov i zespół

1986 VIII Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Stacja Glacjologiczna Uniwersytetu Wrocławskiego, czerwiec – październik 1986; Uczestnicy: mgr inż. Leszek Kolondra, mgr Janusz Kropka, mgr Wiesława Ewa Krawczyk, Jolanta Opolka, Josef Rehak (Czechy)

1988 IX Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Stacja Glacjologiczna Uniwersytetu Wrocławskiego, lipiec – sierpień 1988; Uczestnicy: dr Jacek Jania, Wojciech Dobiński, Marek Zich, Jacek Trynda, Dariusz Mochnacki (studenci UŚ). Pierwsze głębokie wiercenia w lodowcach.

1989 X Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna,

stanęły zatem dwa wojskowe namioty. Uczestnicy kontynuowali rozpoczęte w poprzednim roku badania, poszerzając ich zakres.

Latem 1979 przebywała w rejonie Fiordu Hornsund największa grupa naukowców ze Śląska. Kierownikiem II Wyprawy Instytutu Geofizyki PAN na Spitsbergen był geograf z UŚ, doc. dr hab. Marian Pulina. Oprócz badań naukowych kontynuowano też remont i rozbudowę Polskiej Stacji Polarnej w Zatoce Białego Niedźwiedzia. W grupie letniej tej wyprawy uczestniczyli doc. dr hab. Andrzej Różkowski z Instytutu Geologicznego oraz mgr Stanisław Ćmiel z UŚ. Doc. Pulina przebywał w rejonie Hornsundu przez 12 miesięcy. Zimowanie w Polskiej Stacji Polarnej pozwoliło na przeprowadzenie badań denudacji chemicznej w niezlodowaconej zlewni Fuglebekken oraz zlodowaconej

zlewni Werenskioldbreen w pełnym roku hydrologicznym. Z dalekiego Spitsbergenu przychodziły do współpracowników doc. Puliny karteczki z opisem prowadzonych badań a czytelnicy śląskich gazet otrzymywali barwne relacje red. Karkoszki uzupełnione zdjęciami białych niedźwiedzi.

W roku 1980 Uniwersytet Śląski na Spitsbergenie reprezentowała tylko mgr Wiesława Ewa Krawczyk, która uczestniczyła w III Wyprawie Instytutu Geofizyki PAN. Kontynuowała ona rozpoczęte rok wcześniej badania denudacji chemicznej.

W roku 1981 wyprawa na Spitsbergen się nie obyla natomiast śląscy polarnicy

Foto: Wiesława E. Krawczyk

Doc. Marian Pulina - Hornsund 1979 r.

W czerwcu 1979 roku do Zatoki Gęsi przyplłynęła kolejna wyprawa UŚ pod kierownictwem dr Andrzeja Kamińskiego. Pozostali jej uczestnicy to: dr Tadeusz Szczypek, mgr Jerzy Wach i mgr Zbigniew Lentowicz, studenci geografii: Jan Maciej Waga i Romuald Ptaszny i pierwsza kobieta – mgr Wiesława Ewa Krawczyk, która organizowała laboratorium chemiczne w Polskiej Stacji Polarnej i wykonywała analizy próbek wody. Wyprawie towarzyszył Janusz Karkoszka, dziennikarz „Trybuny Robotniczej”, który pełnił także obowiązki obserwatora meteorologicznego. Domek traperski był za mały dla tak dużej grupy, w jego pobliżu

Zimowanie na Spitsbergenie 1979/80

Foto: M. Pulina

Wyprawy Polarne Uniwersytetu Śląskiego na Spitsbergen

kwiecień – maj 1989; Uczestnicy: prof. dr hab. Marian Pulina, dr Jacek Jania, mgr Dariusz Mochnacki, mgr Jacek Trynda; Współpraca: dr A. Glazovsky i dr Yu. Moskalevsky – IG AN ZSRR, Instytut Geofizyki PAN oraz zimownicy – dr P. Głowacki i mgr D. Mochnacki.

1989 XI Wyprawa Glaciologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, wrzesień 1989; Uczestnicy: dr Jacek Jania, mgr Dariusz Mochnacki

1990 XII Wyprawa Glaciologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, kwiecień/maj 1990; Uczestnicy: prof. dr hab. Marian Pulina, dr Piotr Głowacki, mgr inż. Leszek Kolondra

1991 XIII Wyprawa Glaciologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, kwiecień/maj 1991; Uczestnicy: dr Piotr Głowacki, mgr inż. Leszek Kolondra

1992 XIV Wyprawa Glaciologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Uczestnicy: prof. dr hab. M. Pulina, doc. dr hab. J. Jania, dr Piotr Głowacki; Warsztaty Glaciologiczne w Hornsundzie – Glaciological Workshop in Hornsund organizowane przez UŚ

1993 XV Wyprawa Glaciologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, kwiecień-maj 1993; Uczestnicy: mgr Bogdan Gądek

1994 XVI Wyprawa Glaciologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, kwiecień-maj 1994; Uczestnicy: dr hab. J. Jania, dr Piotr Głowacki, mgr D. Mochnacki (doktorant ETH-Zurich), mgr Jacek Trynda

1996 XVII Wyprawa Glaciologiczno-Geomorfologiczna Uniwersytetu Śląskiego we współpracy z Uniwersytetem Adama Mickiewicza i Uniwersytetem Szczecińskim. Hornsund, Polska Stacja Polarna oraz Stacja Glaciologiczna im. Baranowskiego, lipiec-sierpień 1996; Uczestnicy: dr hab. J. Jania, prof. dr hab. Kazimierz Klimmek, mgr Krzysztof Wojcicki (UŚ), prof. dr hab. Andrzej Karczewski, mgr Grzegorz Radlewicz (UAM); dr Wiesław Stochmal, mgr Janusz Mielnik (USZ); Współpraca IGF PAN dr J. Giżejowski – kierownik wyprawy

1997 XVIII Wyprawa Glaciologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, kwiecień-maj 1997; Uczestnicy: mgr Bogdan Gądek, mgr Marzena Kaczmarek (doktorantka UŚ, stypendystka UNIS i NPI)

1998 XIX Wyprawa Glaciologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, lipiec-sierpień 1998; Uczestnicy: prof. dr hab. Marian Pulina, prof. dr hab. Jacek Jania, dr Elżbieta Bukowska-Janina, Łukasz Gawor (student), Piotr Dolnicki (student), Jacek Grzegorz Jania (wolontariusz), Stanisław Misztal Jr. (wolontariusz) oraz mgr Andreas Vieli (doktorant z ETH Zurich, Szwajcaria)

1999 XX Wyprawa Glaciologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, lipiec-sierpień 1999; Uczestnicy: prof. dr hab. Marian Pulina, prof. dr hab. Jacek

Foto: Archiwum Katedry Geomorfologii UŚ

VIII Wyprawa Glaciologiczna UŚ - 1986 r.

Udział w

Instytutu Geofizyki PAN na Spitsbergen

II Wyprawa Instytutu Geofizyki PAN na Spitsbergen 1979/1980; Hornsund, czerwiec – wrzesień 1979 (wyprawa letnia); Uczestnicy z UŚ: doc. dr hab. Marian Pulina (kierownik wyprawy); doc. dr hab. Andrzej Różkowski, mgr Stanisław Ćmiel; Hornsund, czerwiec 1979 – lipiec 1980 (zimowanie); Uczestnik z UŚ: doc. dr hab. Marian Pulina (kierownik wyprawy),

III Wyprawa Instytutu Geofizyki PAN na Spitsbergen 1980/1981; Hornsund, czerwiec – wrzesień 1980; Uczestnik z UŚ: mgr Wiesława Ewa Krawczyk

VIII Wyprawa Instytutu Geofizyki PAN na Spitsbergen 1985/1986; Hornsund, czerwiec 1985 – lipiec 1986 (zimowanie); Uczestnicy z UŚ: dr Piotr Głowacki, dr Jerzy Wach

XI Wyprawa Instytutu Geofizyki PAN na Spitsbergen 1988/1989; Hornsund, czerwiec 1988 – lipiec 1989 (zimowanie); Uczestnicy z UŚ: dr Piotr Głowacki, dr Jan Leszkiewicz

XII Wyprawa Instytutu Geofizyki PAN na Spitsbergen 1989/1990; Hornsund, czerwiec – wrzesień 1989 (wyprawa letnia); Uczestnik z UŚ: mgr Andrzej Tyc; Hornsund, czerwiec 1989 – lipiec 1990 (zimowanie); Uczestnik z UŚ: prof. dr hab. Tadeusz Niedźwiedz

XV Wyprawa Instytutu Geofizyki PAN na Spitsbergen 1992/1993; Hornsund, czerwiec 1992 – lipiec 1993 (zimowanie); Uczestnik wyprawy z UŚ: dr Jan Leszkiewicz

XVI Wyprawa Instytutu Geofizyki PAN na Spitsbergen 1993/1994; Hornsund, czerwiec 1993 – lipiec 1994 (zimowanie); Uczestnik z UŚ: dr Jerzy Burzyk

XXI Wyprawa Instytutu Geofizyki PAN na Spitsbergen 1998/1999; Hornsund, czerwiec 1998 – lipiec 1999 (zimowanie); Uczestnik z UŚ: mgr Maciej Burzyk

XXIII Wyprawa Instytutu Geofizyki PAN na Spitsbergen 2000/2001; Hornsund, czerwiec 2000 – lipiec 2001 (zimowanie); Uczestnik z UŚ: mgr Piotr Dolnicki; Hornsund, czerwiec – wrzesień 2000; Uczestnik z UŚ: dr Jerzy Burzyk

PAN na Antarktydę

III Wyprawa Antarktyczna PAN do Stacji im. H. Arctowskiego; King George, 1979/1980; Uczestnik z UŚ: mgr inż. Andrzej Kozik; **XX Wyprawa Antarktyczna do Stacji im. H. Arctowskiego;** King George, 1995/1997; Uczestnik z UŚ: mgr Zbigniew Caputa

zorganizowali ogólnopolskie VIII Sympozjum Polarne. Brak dużej sali wykładowej na Wydziale Nauk o Ziemi, zdolnej pomieścić 300 badaczy polarnych z różnych ośrodków w Polsce spowodował, że uroczyste otwarcie Sympozjum odbyło się w auli Wydziału Nauk Społecznych UŚ. Natomiast tradycyjne spotkanie Klubu Polarnego miało miejsce w Planetarium Śląskim, pod rozgwieżdżonym północnym niebem.

Sprawozdania z tych pierwszych wypraw opublikowano w dwóch ze-

szytach, pod redakcją J. Jani i M. Puliny: „Field investigations performed during the Spitsbergen Expedition of the Silesian University in the summer of 1978” oraz „Field investigations performed during the Spitsbergen Expedition of the Silesian University in the summer of 1979”. Wyniki badań ukazały się w tomie „Wyprawy Polarne Uniwersytetu Śląskiego 1977-1980” wydanym przez Wydawnictwo UŚ.

WIESŁAWA EWA KRAWCZYK

Doc. dr hab. M. Pulina na Spitsbergenie, maj 1980 r.

wyprawach

Innych ośrodków:

2001 VII Wyprawa Uniwersytetu Adama Mickiewicza na Spitsbergen; Petuniabukta, Billefjorden, lipiec 2001; Uczestnik z UŚ: mgr Maciej Burzyk

2002 VIII Wyprawa Uniwersytetu Adama Mickiewicza na Spitsbergen, 2002; Petuniabukta, Billefjorden, lipiec 2002; Uczestnik z UŚ: mgr Maciej Burzyk

2003 IX Wyprawa Uniwersytetu Adama Mickiewicza na Spitsbergen, 2003; Petuniabukta, Billefjorden, lipiec 2003; Uczestnik z UŚ: mgr Justyna Gibas

2007 Dry Valleys, Antarctica: 3-D dynamics of the Ferrar Magmatic Mush Column; 31 grudnia 2006 – 28 stycznia 2007; Uczestnik z UŚ: dr Zbigniew Matolepszy

Udział w badaniach na Spitsbergenie w ramach projektów w 5PR UE

Projekt Large Scale Facility Ny-Ålesund 2000 "Chemical denudation rates in Arctic"; Ny-Ålesund, Kongsfjord, sierpień – wrzesień 2000; dr Wiesława Ewa Krawczyk (kierownik), mgr Maciej Burzyk

Projekt Large Scale Facility Ny-Ålesund 2001 "Calving intensity of tidewater glaciers in NW Spitsbergen and its importance for contemporary evolution of glacier system"; Ny-Ålesund, Kongsfjord, maj 2001; Uczestnicy: prof. dr hab. Jacek Jania (kierownik), dr Zbigniew Perski, mgr Mariusz Grabiec, mgr Agnieszka Lulek

Udział w warsztatach

2003 Warsztaty Geomorfologiczne „Spitsbergen 2003”; 10-21 lipiec 2003; Uczestnicy z UŚ: prof. dr hab. Jacek Jania, prof. dr hab. Marian Pulina, dr Zbigniew Perski, dr Wiesława Ewa Krawczyk, mgr Joanna Szafraniec, mgr Tomasz Salamon

2004 Warsztaty Glacjologiczne „Spitsbergen 2004”; lipiec 2004; Uczestnicy z UŚ: prof. dr hab. Marian Pulina, prof. dr hab. Janusz Janeczek, prof. dr hab. Jacek Jania, prof. dr hab. Andrzej Czylok, prof. dr hab. Jolanta Małuszyńska, dr hab. Elżbieta Bukowska-Jania, mgr Agnieszka Piechota, dr Maciej Burzyk

Wyprawy Polarne Uniwersytetu Śląskiego na Spitsbergen

Jania, dr Elżbieta Bukowska-Jania, Jacek Grzegorz Jania (wolontariusz)

2000 XXI Międzynarodowa Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, Hornbreen – Brepollen, kwiecień – maj 2000; Uczestnicy wyprawy: prof. dr hab. Jacek Jania, dr Piotr Głowacki (IGF PAN), dr John Moore + 2 doktorantki (University of Lapland, Rovaniemi Finlandia).

2000 XXII Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Kaffiöyra, lipiec 2000; Uczestnicy: prof. dr hab. Marian Pulina, prof. dr hab. Jacek Jania, dr Elżbieta Bukowska-Jania, Jacek Grzegorz Jania; Współpraca z Wyprawą Polarą Uniwersytetu Mikołaja Kopernika – kierownik dr Krzysztof Lankauf

2000 XXIII Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, sierpień 2000; Uczestnik: mgr inż. Leszek Kolondra

2001 XXIV Międzynarodowa Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego GEOCALVEX; Ny-Ålesund – Kaffiöyra, marzec – maj 2001; Uczestnicy: prof. dr hab. J. Jania, dr Zbigniew Perski, mgr Agnieszka Lulek, mgr Mariusz Grabiec oraz Prof. Manfred Stober (Technical University of Stuttgart, Niemcy) i prof. dr hab. Marek Grześ (UMK Toruń)

2002 XXV Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Kaffiöyra, kwiecień – maj 2002; Uczestnicy: mgr Mariusz Grabiec, mgr Tomasz Budzik

2003 XXVI Międzynarodowa Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, lipiec – sierpień 2003; Uczestnicy: prof. dr hab. J. Jania, mgr B.A. Piwoń, dr Andrey Glazovsky, dr Evgeny Vasilenko, dr Yuriy Macheret (IG RAN, Moskwa), dr P. Głowacki (IGF PAN) i dr Adam Baulut (AGH, Kraków)

2004 XXVII Międzynarodowa Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna, sierpień 2003; Uczestnicy: mgr Bogumiła Piwoń (UŚ), prof. Francisco Navarro (Technical University, Madrid), badacze rosyjscy, dr Piotr Głowacki (IGF PAN)

2005 XXVIII Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna; Bellsund, Calypsobyen; Uczestnicy: prof. dr hab. J. Jania, dr M. Grabiec, dr P. Głowacki (IGF PAN), mgr D. Puczko (IGF PAN), mgr Grzegorz Gajek (UMCS)

2006 XXIX Międzynarodowa Wyprawa Glacjologiczna Uniwersytetu Śląskiego; Hornsund, Polska Stacja Polarna (Hansbreen, Amundsenisen, Renardbreen); Uczestnicy: prof. dr hab. J. Jania, dr M. Grabiec, Prof. Garry Clarke (UBC Vancouver, Canada), dr Evgeny Vasilenko, dr Yuriy Macheret (IG RAN, Moskwa), dr John Moore (University of Lapland, Finlandia), prof. J.O. Hagen i student (University of Oslo), dr P. Głowacki (IGF PAN), mgr D. Puczko (IGF PAN), mgr Grzegorz Gajek (UMCS)

OPRACOWANIE

WIESŁAWA EWA KRAWCZYK

Dorota Urban

Twórczość młodych

W marcu br. w Bielsku-Białej odbyły się dwie ekspozycje prac studentów z Pracowni Malarstwa dr hab. Jagody Adamus z Instytutu Sztuki Wydziału Artystycznego UŚ w Cieszynie: „Dialog Apolla z Dionizosem” w Galerii Zamkowej Muzeum oraz „Między Malarstwem a Rysunkiem” w Książnicy Beskidzkiej.

Monika Kierepka

Alicja Jakimów

Maria Kępa

Między malarstwem a rysunkiem

Na wystawie pokazane zostały obrazy studentów III roku Grafiki – Alicji Jakimów, Anny Kalety, Justyny Karasińskiej, Marii Kępy, Moniki Kierepki, Moniki Nowak, Bożeny Pilarczyk, Magdaleny Starowicz, Doroty Trojan, Doroty Urban, Krystiana Żelazo i Izabeli Żerańskiej oraz studentów II roku Edukacji Artystycznej Katarzyny Kuczery, Katarzyny Lisek, Małgorzaty Pawlus, Dominiki Piechy, Marii Sekuły, Sabiny Szopy, Marty Szudygi i Frantiska Szymczyśko.

Obrazy, choć wyrastają z rzetelnej obserwacji natury i realizowane są z wykorzystaniem tradycyjnego warsztatu służącego wypowiedziom twórczym, nie są ani precyzyjną rejestracją wyglądu oglądanych rzeczy, ani też zapisem dokonywanym środkami wiązany ściśle albo z malarstwem, albo z rysunkiem.

Bożena Pilarczyk

Dorota Trojan

Dominika Piecha

Justyna Karasińska

Dialog Apolla z Dionizosem

Na ekspozycji zobaczyć można obrazy Alicji Jakimów, Justyny Karasińskiej, Marii Kępy, Moniki Kierepki, Bożeny Pilarczyk, Doroty Trojan i Doroty Urban – studentek III roku Grafiki oraz Dominiki Piechy – studentki II roku Edukacji Artystycznej.

Wystawa stanowi prezentację kilku postaci w sposób różnorodny realizujących swój własny dialog z dwoma odmiennymi sposobami wyrazu ludzkiej aktywności twórczej – apolińskiej, konTEMPLATYWNEJ, której istota opierać się miała na spokojnym, dającym wgląd w poznanie, przyglądaniu się światu oraz ekspresyjnej, dionizyjskiej, wypływającej z duszy i na duszę mającej wpływ.

JAGODA ADAMUS

Prezentujemy wyniki badań dr. Andrzeja Woźnicy z Katedry Biochemii Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŚ

Bakterie w służbie ludzkości

Standardowe badania toksykologiczne w układach biologicznych zazwyczaj zawierają się do oznaczenia obecności toksyn w środowisku. Wówczas potrzebny jest niezależny toksykolog, który może ocenić czy ta ilość i natężenie substancji są znaczące dla funkcjonowania organizmów żywych czy nie. Tego rodzaju pomiary wiążą się z ryzykiem popełnienia wielu błędów. Fascynującą i skuteczną próbą ich pokonania okazał się automatyczny biodetektor toksyczności ogólnej wód, autorstwa dr. Andrzeja Woźnicy.

Urządzenie to jest biosensorem, czyli czujnikiem opartym na wykorzystaniu żywych organizmów. Są w nim zainstalowane gąbki poliuretanowe, na których rosną bakterie. Przez detektor przepompowuje się napowietrzoną wodę.

- Bakterie, na których bazujemy, to bakterie nitryfikacyjne-litoautotrofy, które wykorzystują jony amonowe i azotanowe (III) do pozyskiwania energii. Jeżeli do wody dodać jon amonowy wówczas bakterie pobierają elektrony z jego azotu na minus trzecim stopniu utlenienia i utleniają go do plus piątego stopnia, równocześnie wykorzystując

Foto: Agnieszka Sikora

tlen - tłumaczy działanie detektora dr Andrzej Woźnica. – Jeżeli stan przepompowywanej wody nie budzi zastrzeżeń, wtedy bakterie zużywają tlen. My z kolei obserwujemy jego zawartość w przepływającej wodzie, dzięki kilku sondom tlenowym.

Kiedy bakterie, które są częścią urządzenia, zostają podtrute toksynami zawartymi w przepływającej wodzie, ich metabolizm zostaje spowolniony albo zahamowany, co rejestrowane jest przez elektrody tlenowe. Pierwsza z nich prezentuje zawartość tlenu w wodzie, jaka wpływa do reaktora, kolejne ukazują jego zużycie. W momencie dodania toksyn do wody po kilkadziesiąt sekund ekran komputera pokazuje, że zużycie tlenu zostało zmniejszone. To sygnał, że woda, która

dostała się do detektora jest skażona.

Urządzenie ma już swoją trzyletnią historię, która w dużej mierze koncentruje się z jednej strony na udoskonalaniu biodetektora, a z drugiej na pozyskiwaniu środków finansowych na jego pełną realizację.

- Pomyśl skonstruowania urządzenia powstał w momencie, kiedy Uniwersytet Śląski nawiązał współpracę z Górnośląskim Przedsiębiorstwem Wodociągów. Na spotkaniach z zarządem GPW często pojawiały się informacje o nieszczelnych instalacjach przesyłowych różnych chemikaliów. Automatyczny biodetektor został stworzony, by zapobiegać skutkom tego typu uchybień - mówi dr Woźnica. Po chwili wspomina - Słyszałem kiedyś historię o cysternie przewożącej szkodliwy roz-

Przy realizacji projektu aktywnie współpracuje zespół w składzie:

Czesław Kliś - Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych (Katowice) – modelowanie matematyczne i programowanie, **Michał Górny** - Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii - elektronika, **Henryk Duda** - Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii - programowanie, **Roman Mańka** - konstrukcja i budowa urządzenia, **Kazimierz Kosz** - Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. - konsultacje i konstrukcja urządzenia, **Janusz Dzirba** - Wydział Biologii i Ochrony Środowiska - udział w immobilizacji bakterii, **Agnieszka Płonka, Dominika Kliś** – magistranki Katedry Biochemii Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska - obsługa urządzenia

puszczalnik, która miała wypadek. Duża ilość toksyny wyciekła, dostając się do środowiska. Następnie udało jej się przepłynąć rzekę i nie została zauważona przez żadną stację monitoringu!

Okazało się, że substancja niezauważona przedostała się pomiędzy punktami kontroli wody prowadzonymi przez te stacje. Podobna sytuacja nie mogłaby mieć miejsca, gdyby na tej rzece było zainstalowane urządzenie dr. Woźnicy, ponieważ odnotowuje ono informacje o stanie wody co 10 sekund. Tuż po dopłynięciu substancji do reaktora po około minucie jej obraz ukazuje się na ekranie komputera.

– W tej chwili znamy reakcję urządzenia na około 9 toksyn. Są one różne. To nie jest też tak, że detektor nie informuje nas, jaka toksyna pojawiła się w systemie, ale alarmuje o prawdziwej reakcji układu biologicznego na tę toksynę. Przykładowo różnice występują, gdy aplikujemy związki słabo rozpuszczalne - wówczas detektor reaguje słabiej - dopowiada pan Andrzej.

Docelowo urządzenie ma zostać zamontowane w miejscach poboru wody.

– Między innymi chcieliśmy zamontować urządzenie w Strumieniu, gdzie znajduje się jedna z najnowocześniejszych stacji uzdatniania wody GPW. Stacja ta pobiera wodę z Wisły, a nasze urządzenie miało kontrolować jej stan - mówi dr Woźnica.

Pojawiły się także intencje zamontowania detektora w stacji przesyłowej w okolicach Mikołowa, która zaopatruje w wodę duży obszar Śląska. Niestety, realizacja tych planów wymaga znacznego zaplecza finansowego. Uniwersytet Śląski stara się wspomagać odkrycie naukowca z Katedry Biochemii. Początkowo autor detektora otrzymał grant JM Rektora na badania naukowe, a ostatnio odbyło się ważne spotkanie z władzami Uczelni. Obiecanie wówczas, że Uniwersytet wspomógł finansowo budowę prototypu urządzenia.

- Model laboratoryjny, którym dysponujemy nie jest wolny od pewnych niedociągnięć i musimy je wyeliminować. Przykładowo bakterie, które są jego częścią, wytwarzają tak zwany biofilm, będący specyficzną warstwą gleju, powodującą, że zawory w tym układzie często zacinają się. Mamy nadzieję, że przy pomocy i wsparciu Uczelni już niedługo będziemy mogli wyjść z urządzeniem poza teren naszego laboratorium.

W czerwcu 2006 roku zostało ono zgłoszone do Urzędu Patentowego. W Polsce jednak sama procedura trwa tak długo, że trudno określić, kiedy zostanie uhonorowane zasłużonym dokumentem.

AGNIESZKA TURSKA-KAWA

Wspólne przedsięwzięcie władz lokalnych Cieszyna i UŚ

Powstanie Centrum Kongresowe

20 marca br. na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Janusz Janeczek oraz Prorektor ds. Nauki i Informatyzacji prof. dr hab. Wiesław Banyś uczestniczyli w roboczym spotkaniu z dziekanami i prodziekanami cieszyńskich wydziałów oraz z przedstawicielami władz lokalnych. Odbyło się też uroczyste otwarcie galerii „36.6” na Wydziale Artystycznym.

Rozmowy dotyczyły miejsca i roli cieszyńskich wydziałów w strukturze organizacyjnej Uniwersytetu Śląskiego oraz zmian administracyjnych zmierzających do rozbudowy cieszyńskiego kampusu o Centrum Kongresowe. Istotnym wątkiem spotkania było omówienie form współpracy pomiędzy Uczelnią a powiatem i miastem Cieszyn. Zaproponowano zawiązanie pomiędzy stronami porozumienia konsorcjum.

Postanowiono, że Centrum Kongresowe będzie wspólnym przedsięwzięciem władz lokalnych i UŚ. List intencyjny zostanie przygotowany w najbliższym czasie.

W tym samym dniu na Wydziale Artystycznym UŚ w Cieszynie odbyło

się uroczyste otwarcie galerii „36.6”. Nowa przestrzeń wystawiennicza istnieje od dawna, gdyż jest nią korytarz łączący część dydaktyczną z obiektami sportowymi cieszyńskiego kampusu. Miejsce obecnie nazwane „36.6” to dawna przewiązka, w której od lat prezentowano prace studentów. Teraz dzięki modernizacji uzyskało ono rangę profesjonalnej galerii. Przy wejściu do galerii stoi posąg Doryforosa, a w jej wnętrzu można zobaczyć wystawę inauguracyjną pt. „Po pierwsze”, którą tworzą dzieła pracowników Instytutu Sztuki. Kuratorami galerii są: dr hab. Krzysztof Kula, dr hab. Elżbieta Kuraj, adi. II stopnia Krystyna Pasterczyk, a opiekunem Karolina Fojcik.

KAROLINA FOJCIK

Uniwersytet Was potrzebuje! – powiedział JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Janusz Janeczek

Stypendyści Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

9 marca br. w auli im. Kazimierza Lepszego w budynku rektoratu odbyła się uroczystość wręczenia dyplomów tegorocznym zdobywcą stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia w nauce oraz za wybitne osiągnięcia sportowe. Wzięli w niej udział: laureaci i ich bliscy oraz opiekunowie naukowi, władze uczelni i zaproszeni goście. W roku akademickim 2006/07 stypendia ministra uzyskało 74 studentów, co pozwoliło obronić ubiegłoroczną, najlepszą w historii Uniwersytetu Śląskiego, czwartą pozycję wśród ponad stu polskich uczelni.

WYDZIAŁ BIOLOGII I OCHRONY ŚRODOWISKA

ANNA MARZEC - biologia, MARTA MIKOSZ - biologia

WYDZIAŁ FILOLOGICZNY

MAŁGORZATA BIENIOSZEK - filologia słowiańska, JUDYTA CICHOŃSKA - filologia angielska, MAGDALENA GUNIA - filologia polska, IWONA IGNASIAK - język hiszpański, xx - filologia polska, KAROLINA JĘDRYCH - filologia polska, AGNIESZKA LACH-DRZYMALSKA - język rosyjski, ANNA MANKIEWICZ - filologia polska, KAROL MAREK - filologia słowiańska, TERESA RĄCZKA - filologia

polska (2x), KAROL ROSIŃSKI - język hiszpański, PIOTR RYBKA - filologia polska, KATARZYNA STELMACH - kulturoznawstwo, MAGDALENA SZCZEPOLKA - kulturoznawstwo (2x), ARKADIUSZ TRZEBUNIAK - filologia polska

MIĘDZYWYDZIAŁOWE INDYWIDUALNE STUDIA HUMANISTYCZNE

PIOTR BOGALECKI (3x), AGATA BRATEK, JUSTYNA BUDZIK (3x), MAGDALENA CEBULA, MAJA DRZAZGA, ALEKSANDRA DZIK (3x), DOMINIK GAWĘDA (3x), KATARZYNA GUTKOWSKA (3x), MAGDALENA HADAŁA (2x), EDYTA JANUS (3x), RYSZARD KNAPEK, MAGDALENA KEMPNA (2x), MAŁGORZATA KOŻUSZNIK (2x), WIKTORIA LECH (2x), NATALIA ŁUKOMSKA (2x), BEATA NOWICKA (2x), EDYTA MIELCZAREK, xx, KAROLINA PAWLIK (2x), MARIOLA PAWLIK, PRZEMYSŁAW PIWOWARCZYK (2x), MARTA STRZODA (2x), ŻANETA RACHWANIEC, xx, AGNIESZKA TURSKA (3x), MAŁGORZATA WOŹNICA

MIĘDZYWYDZIAŁOWE
INDYWIDUALNE STUDIA
MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZE
MICHAŁ JANUSZEWSKI, ŁUKASZ LUPA

WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH

MAGDALENA BUSZEK - politologia (3x), ANNA DUSZYŃSKA - socjologia, KRZYSZTOF KAKOWSKI - politologia, TOMASZ ANDRZEJ KORDYS - politologia, xx - politologia (3x), xx - politologia (2x), MICHAŁ ŁYSZCZARZ - socjologia (3x), ANDRZEJ MAJEWSKI - politologia (3x), KATARZYNA OSYRA - socjologia (2x), KAMIL PIETRALA - politologia (3x), AGNIESZKA SEŃCZUK - politologia, KATARZYNA SEPIELAK - socjologia, xx - socjologia, ŁUKASZ SOSNOWSKI - politologia, MONIKA STERNAK - socjologia (2x), WOJCIECH TROJANOWSKI - socjologia, AGNIESZKA TURON - politologia, AGNIESZKA WANOT - politologia, KAROLINA WOJTASIK - socjologia, MICHAŁ ZIELIŃSKI - politologia, OLGA ŻURAWSKA - socjologia

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

MARTA CHUPTYŚ - pedagogika, MICHAŁ JOHN - psychologia, ALICJA LI-ZUREJ - psychologia (2x), MAGDALENA SZYSZKO - psychologia (styp. za wybitne osiągn. sportowe)

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I CHEMII

AGNIESZKA KLAMA - matematyka (3x), POLA SIWEK - matematyka (2x), WIRGINIA WYROBEK - matematyka (2x)

WYDZIAŁ NAUK O ZIEMI

JUSTYNA SMOLICH - geografia (styp. za wybitne osiągn. sportowe)

xx Osoba, która nie wyraziła zgody na ogłoszenie imienia i nazwiska w przypadku otrzymania stypendium lub nie złożyła we wniosku stypendialnym stosownego oświadczenia.

Foto: Agnieszka Sikora

Kolejny etap reformowania działalności studenckiej

Cała prawda o kołach naukowych w UŚ

Na początku roku akademickiego, wraz z nastaniem nowych władz w Samorządzie Studenckim, rozgorzała dyskusja na temat kół naukowych na Uniwersytecie Śląskim – ich liczby i sposobu działania.

Echa tej dyskusji slychać jeszcze do dziś, choć ambitne i rewolucyjne plany zreformowania struktury kół okazały się dużo trudniejsze do zrealizowania niż sądziliśmy, w związku z czym odłożone na boczny tor czekają wciąż na bardziej sprzyjający moment. Całe zamieszanie wokół tej kwestii miało jednak swoje dobre strony. Pozwoliło nam krytycznie spojrzeć na problem i wysłuchać wszystkich argumentów. Podczas wielu burzliwych spotkań doszliśmy do jednego pewnego wniosku: podjęcie wiążących decyzji wymaga jeszcze wielu konsultacji i przemyśleń. Próba usprawnienia działań administracyjnych nie może bowiem odbywać się kosztem studentów, którzy korzystając z przysługującego im prawa do zrzeszania się poprzez swoje zainteresowania i pasje promują Uniwersytet

nie tylko na arenie ogólnopolskiej ale także bardzo często i światowej.

Pomimo narastających wciąż wątpliwości Samorząd nie zarzucił całkowicie prac nad reformowaniem działalności studenckiej. W ciągu ostatnich kilku miesięcy bardzo wyťažonej pracy komisji socjalno – ekonomicznej udało się przygotować i wprowadzić w życie projekt reformy przyznawania środków na działalność kół naukowych oraz organizacji studenckich. Jej głównym założeniem była całkowita zmiana sposobów finansowania przedsięwzięć organizowanych przez studentów. Zamiast środków przyznawanych na całoroczną działalność wprowadzono dotacje celowe na określone projekty, które koła i organizacje przedkładałyby Samorządowi Studenckiemu. Dzięki temu udało nam się uzyskać większą kontrolę nad sposobami wydawania pieniędzy i, co najważniejsze, bardzo dużą wiedzę na temat planów działania kół naukowych na najbliższy semestr. A będzie się działo bardzo wiele. Aktywnie działające na Uczelni koła (jest ich obecnie około siedemdziesięciu – nie ma sensu rozpisywać się nad liczbą kół będących jedynie wpisami w uniwersytecki rejestr) przygotowują imponującą liczbę przedsięwzięć, z których wiele zasługuje na uwagę.

W nadchodzącym semestrze w Uniwersytecie odbędzie się kilkanaście konferencji, których tematyka jest ogromnie różnorodna. Na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Koło Naukowe Pedagogów organizuje cykl spo-

tkkań, podczas których poruszać będzie tematy takie, jak: obraz polskiego szkolnictwa i system wartości współczesnych dzieci i młodzieży. Koło Naukowe Edukacji Międzykulturowej zastanawiać się będzie nad stereotypami krążącymi na temat różnych narodowości; pod lupę weźmie na przykład Żydów i Francuzów. Koło Naukowe Filozofów Kultury przedstawi różne aspekty ciała w kulturze, Rada Samorządu Studenckiego w Rybniku tematem swoich rozważań uczyni postrzeganie natury ludzkiej, Koło Naukowe Fizyków przygotowuje ogromne przedsięwzięcie, jakim będzie Piknik Naukowy natomiast Koło Naukowe WolnoMISHlicieli zaprosi zainteresowanych na konferencję dotyczącą starożytności.

Studenci naszej Uczelni, jak co roku, reprezentować ją będą podczas licznych wyjazdów. Przedstawiciel Koła Naukowego Matematyków weźmie udział w międzynarodowym konkursie w Ostrawie. Studenci działający w Kole Naukowym Teorii Kultury odwiedzą Lwów, członkowie Koła Naukowego Kulturoznawców wraz z grupą chętnych studentów ruszą tropem naszych przodków do Francji, a Koło Naukowe Geografów zagości na kongresie w Kijowie.

Należy też wspomnieć o licznych publikacjach, jakie co roku wydawane są przez naszych studentów, będących odzwierciedleniem ogromnej pracy, włożonej w prowadzone przez nich badania. W tym roku „Zeszyty Naukowe” opublikować planują: Koło Naukowe Komunikacji Kulturowej, Koło Naukowe Romantyzmu i Rada Samorządu Studenckiego Wydziału Filologicznego.

Konferencje, publikacje, wyjazdy, organizacja konkursów, warsztatów, wykładów, spotkań ze znanymi ludźmi ze świata polityki i kultury... Wszystko to świadczy o niesłabnącym zainteresowaniu studentów nauką oraz chęciach przedstawienia szerszej publiczności swoich poglądów na otaczający ich świat.

W imieniu kół naukowych zapraszam wszystkich zainteresowanych do uczestniczenia w organizowanych przez nich imprezach. Aktualne informacje zamieszczane będą na stronie www.studenci.us.edu.pl.

REGINA WATYCHA

Regina Watycka - przewodnicząca komisji kultury Samorządu Studenckiego UŚ

Foto: Agnieszka Sikora

Abolicja dla skazanych na roboty

Pojawiły się w mediach doniesienia, częściowo dementowane przez wiadome służby ministerialne, że będą zmieniać ustawę o szkolnictwie wyższym. Między innymi media doniosły uprzejmie, że mają zlikwidować prace magisterskie, bo po pierwsze ich wartość poznawcza nader często jest znikoma, po drugie dziś wszystko jest w Internecie, więc ściągają mimo postępów w konstrukcji wyszukiwarek plagiatów, a po trzecie jest z tym roboty co nie miara. W dyskusji na temat pogłosek prasowych wzięli udział wywołani do odpowiedzi przedstawiciele wielu szkół wyższych; jedni byli za, inni przeciw. Wśród licznych argumentów do felietonu nadaje się zwłaszcza ten, który lansowali przedstawiciele niektórych kierunków, ich nazwy przez litość pominę. Otóż twierdzili oni, że inicjatywa jest godna uznania, bo u nich na jednego pracownika przypada tyle prac magisterskich, że nie ma fizycznej możliwości aby rzetelnie sprawować opiekę.

W świecie pozauczelnianym firma, która wygrywa przetarg i zobowiązuje się do wykonania za określoną cenę określonego zadania, w razie jego niewykonania lub wykonania bubla nie do przyjęcia, płaci kary umowne

i kończy jako bankrut. Uczelnia, przyjmując kandydatów na studia zobowiązuje się do ich kompetentnego wyedukowania zgodnie z obowiązującymi standardami, co według dotychczasowego prawa potwierdza nadanie stopnia magistra na podstawie sprawiedliwie ocenionej pracy magisterskiej. Jeśli więc ktoś przyznaje, że nie daje rady, to znaczy, że rzucił się z motyką na Słońce, mierzył siły na zamiary, albo za wszelką cenę chciał nabrać (dwuznaczność nieprzypadkowa) tylu kandydatów, ilu się da. Zazwyczaj limity regulowane są jedynie pojemnością sal wykładowych i zdolnością uczelni do płacenia stawek za nadgodziny (ta ostatnia kwestia jest tym mniej problematyczna, im więcej młodzieży żeńskiej i męskiej uda się zwać na płatne studia niestacjonarne). Zdaje się, że na ogół ignoruje się starożytną zasadę „respite finem” i nikt nie myśli o tym, że za parę lat tych pierwszoroczników trzeba będzie objąć opieką i doprowadzić do udanej finalizacji nauki. Ponieważ „po drodze” selekcja jest minimalna, to nic dziwnego, że albo praca nad pracą przypomina orkę na ugorze, albo za pracę magisterską uznaje się cokolwiek, czyli byle co. Czy ktoś pilnuje, aby w ciągu roku uprawniony pracownik opiekował się taką ilością prac, która nie przekracza jego możliwości?

Nie jestem fanatycznym zwolennikiem prac magisterskich, dyplomowe w ogóle uważam za stratę czasu. Jednak nie cierpię postawy przyjmowania na siebie obowiązków, a potem szukania pomocy w odgórnych regulacjach. W ten sposób znowu ci, którzy traktują serio zobowiązania, zostają wystawieni do wiatru. I tak z wiatrem przemijają wszelkie marzenia o wysokim poziomie.

STEFAN OŚLIZŁO

Dobry wieczór. Witam Państwa serdecznie...dziękuję, dziękuję za brawa...Nawiasem mówiąc mogło być ich więcej. Cha, cha, cha, to taki żart oczywiście. Witam raz jeszcze na pierwszym pokazie mody politycznej, sezon 2007 – 2012 (o ile nie będzie amnestii) cha, cha, cha, to też żart. Ale teraz już poważnie. Na początek pozwolę sobie na chwilę poetyckiej zadumy: Jak piękna kobieta przegląda się w oczach kochającego mężczyzny, tak mądry polityk przegląda się w swej IPN-owskiej teczce. Proszę Państwa! Wiosna 2007 została zdominowana przez długo oczekiwane trendy lustracyjne. Lustracja zaś – od łacińskiego *lustratio*, to nic innego jak oczyszczenie przez..., proszę, proszę pan z czwartego rzędu...przez, no..., Tak! Donoszenie! Rzecz jasna, że nie starej odzieży. Cha, cha. Brawo dla pana. Z góry uprzedzam: nie będziemy prezentować jakichś wyuzdanych, dwuznacznych moralnie golizn. Bo ubiór nie może odwracać uwagi od naszego hasła: Mobilizacja i...? I....? Proszę, ta pani w drugim rzędzie... I... Tak jest: Prokreacja! Sądząc z wyglądu jest pani wiodącą prokreatorką mody w swoim regionie. Cha, cha, cha, żart, oczywiście. Zaraz zobaczycie Państwo kilka propozycji lustracyjnych 2007. Z pewnością już od 15 marca będziecie mieli szansę rozpoznać te kreatury, och sorry – kreacje (cha, cha) na swej codziennej drodze do najbliższej siedziby IPN-u.

Aoto i pierwszy model: PiSsss, czyli „Przegoń ich Stąd”. I cóż widzimy: osobnik o woskowej cerze, drżących rękach, bełkotliwej wymowie. Jednym słowem – domyśla się już zawartości swojej teczki. Nie, nie młody przyjacielu, to jeszcze nie alkoholik. Bełkotliwa wymowa powstaje na skutek przetrzymywania pod językiem (od 15 marca) szklanej fiolki z tajemniczą zawartością. Co? Co? Cholera znowu połknął zamiast przegryźć. Z kim ja tu muszę pracować!

Model drugi. Ja wołam: 3,14 Państwo zaś: ssssss. „Pogmęraj i Sprzedaj” Model lekko smrodliwy, z pogrzebaczem i workiem w brudnych łapach. Specjalizacja: złom, butelki,

Prêt - à - porter

makulatura. Recyclinger polustracyjny. Efekt zatajenia przed komisją zdobytej specjalności „Wydry” na obozie przestępczego ZHP

Następna kreacja. Uwaga: 3,14! Ssssss „Przebac i Sądź” Sylwetka pochylona mocno do przodu, wypinająca tylną część ciała z niemą prośbą o biczowanie. Proszę śmiało panienko, proszę. Łać go drania mocno. On sobie to wliczy w poczet kary za podpisanie lojalki.

A teraz, uwaga! „Przekręt i Skandal” czyli sympatycy „Gazety Wyborczej”. Klasyka. Plecak pełen słoików ze smalcem, cebula, czosnek, fragmenty powielacza, egzemplarz „Konstytucji” i aktualny rozkład jazdy PKS w kierunku na Białolekę.

Co, co mi tu wnosicie. No, panie Heńku! Z tego zrezygnowaliśmy. Proszę Państwa ta prezentacja wypadła ze scenariusza. To był projekt „Pokój ich Sumieniom”, czyli propozycja dla tych, którzy uciekli nam przed lustracją. Niestety, leżącego w trumnie pozoranta nie udało nam się pozbawić bezczelnego uśmiechu od ucha do ucha.

Aoto i coś na wskroś (ależ mi się rymło) optymistycznego: „Przejmij ich Salon”. Elegancja w każdym calu, nie mylić z celem ataków. Młodzi, zdrowi, przebojowi. Pod pachami trochę piją egzemplarze „Dziennika” i „Rzeczpospolitej”. Na dodatek to ciągle przebieranie nogami z niecierpliwością by przejąć schedę po Michniku. Panowie, coś oczka podkrążone. Czy wy się czasem codziennie nie lustrujecie?

Drogie Panie! Drogie Panie! „Perfumeria i Szambo” miały być dopiero w sezonie pielgrzymkowym...Gdzie mi tę klamerkę na nos zakłada... Panie Heńku, kończymy. A Państwu dziękuję i zapraszam na pokaz mody ekologicznej „Autostrada w Krainie Obłudy”.

JERZY PARZNIIEWSKI

Pasją Mariusza Grzesiczaka, asystenta w Zakładzie Komputeryzacji Zarządzania Instytutu Informatyki Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach jest tenis stołowy.

Spowalniam upływ czasu

Koncentracja na treningu powoduje, że zapominam o wszelkich kłopotach, odreagowuje stresy i do domu wracam jak nowo narodzony.

Pasją do piłki nożnej zaraził go ojciec, wielki kibic tej dyscypliny. Nic zatem dziwnego, gdy jako chłopiec postanowił, że zostanie piłkarzem. Występował we wszystkich szkolnych reprezentacjach, grał blisko 5 lat w klubie Zagłębianka Dąbrowa Górnicza, w drużynie trampkarzy, juniorów, w turniejach szóstek. Z biegiem czasu musiał jednak podjąć poważną decyzję – nauka albo sport wyczerpany. Wybrał to pierwsze, sport pozostał

amatorski. Jak mówi nigdy się nie dowiemy czy dobrze zrobił.

Z czasem piłkę nożną zastąpił tenis stołowy, bo łatwiej jest znaleźć jednego kompana niż 21 osób. Lubił wygrywać i im częściej mu się to udawało, tym bardziej gra stawała się atrakcyjna.

- Grało się systemem: mistrz zostaje przy stole, stąd często od niego nie odchodziłem. Uczestniczyłem w różnego rodzaju zawodach szkolnych i międzyszkolnych zajmując dobre miejsca. Byłem mistrzem chyba wszystkich szkół, do jakich chodziłem, włącznie z technikum, a potem UŚ – mówi Mariusz Grzesiczak.

Zaczął uczęszczać do klubu sportowego MKS Dąbrowa na treningi. Z ubolewaniem przyznaje, że były to treningi „zimowe” i ze względu na pierwszą sportową miłość nieregularne latem.

- Tak naprawdę pasja tenisa stołowego dopadła mnie dopiero na uczelni. Można powiedzieć, że do tej pory grałem nieźle w „ping-ponga”. Dopiero tu zobaczyłem co to jest

prawdziwy tenis stołowy. Był to przeskok o kilka klas sportowych wyżej. Spotkałem zawodników, którzy grali nawet w ekstraklasie, poznałem tajniki techniki i taktyki gry na wyższym poziomie oraz doceniłem rolę profesjonalnego sprzętu do tej dyscypliny.

Przez rok pan Mariusz był reprezentantem drużyny z Myszkowa. W 2005 roku ukończył kurs trenerski na Katowickiej AWF. Jest obecnie grającym trenerem 3 ligowej drużyny tenisa stołowego w klubie UKS Dąbrowiak Dąbrowa Górnicza oraz uczestniczy w życiu uniwersyteckiego AZS-u (był jednym z instruktorów na obozie sportowym organizowanym dla naszych studentów przez AZS UŚ, gdzie zajmował się sporą grupą tenisistów stołowych). Wciąż stara się wygrywać, ale jak mówi – młodzież się rozwija i powoli dogania. Nadal jednak jest najlepszym zawodnikiem w klubie.

- Dbam o swój organizm zgodnie z zasadą „w zdrowym ciele zdrowy duch” i wydaje mi się, że spowalnim upływ czasu – mówi Grzesiczak. – Nadal czuję się młody, zdrowy i wysportowany. Koncentracja na treningu powoduje, że wyłączam się ze świata zewnętrznego, zapominam o wszel-

Do najważniejszych osiągnięć sportowych Mariusz Grzesiczak zalicza:

- zwycięstwo w otwartych mistrzostwach Helu w 2005 r.,
 - zwycięstwo w mistrzostwach o Puchar Dobrodzienia w 2005 i 2006 r.,
 - kilkukrotne akademickie mistrzostwo Śląska w drużynie AZS UŚ,
 - medale w zawodach uniwersyteckich,
 - bezproblemowe utrzymywanie drużyny w 3 lidze tenisa stołowego (z nadzieją, że niedługo rozpocznie się walka o 2 ligę),
 - złoty medal akademickich mistrzostw Polski zdobyty z drużyną w 1998 r. w Łodzi.
- Osobistym sukcesem jest fakt, że od początku występów w drużynie AZS UŚ, czyli od 1993 r., zawsze był jednym z czterech najlepszych zawodników i reprezentuje UŚ na wszystkich najważniejszych zawodach akademickich wraz z młodszymi kolegami, studentami.

kich kłopotach, odreagowuję stresy i do domu wracam jak nowo narodzony. Oczywiście wygrane powodują radość, a przegrane wywołują zdrową sportową złość i chęć jak najszybszego zrewanżowania się.

Każda pasja zabiera czas, co wpływa na życie rodzinne. Po dwóch, trzech latach żona pana Mariusza w końcu zaakceptowała, a nawet polubiła jego zainteresowanie tenisem. Cóż, dzięki niemu wraca do domu spokojny i zrelaksowany. Córki też się powoli zarażają pasją ojca. Starsza uczęszcza do szkoły podstawowej o profilu sportowym i zaczyna z ochotą chodzić na treningi.

AGATA KOŁODZIEJCZYK

Taniec brzucha, etniczna muzyka, pokazy slajdów czyli...

V Festiwal Slajdów Podróżniczych w Katowicach

Patronat honorowy nad tegoroczną imprezą objęli: JM Rektor Uniwersytetu Śląskiego prof. zw. dr hab. Janusz Janeczek, dyrektor Biblioteki Śląskiej prof. zw. dr hab. Jan Malicki i dziekan Wydziału Nauk o Ziemi prof. dr hab. Jacek Jania.

Festiwal odbył się w dniach 8-11 marca br. w Instytucie Fizyki UŚ. W tym roku liczba gości dochodziła do 300. Tradycyjnie organizatorami Festiwalu były: Śląskie Stowarzyszenie Podróżnicze „Garuda” oraz Studenckie Koło Podróżnicze „Denali”.

Wyniki konkursu pokazów otwartych:

I miejsce i bon o wartości 1000 zł ufundowany przez sklep podróżniczy Carpathia zdobył Paweł Ochman;

II miejsce i bon o wartości 600 zł ufundowany przez sklep podróżniczy Carpathia zdobył Mieczysław Bieniek;

III miejsce i bon o wartości 300 zł ufundowany przez sklep podróżniczy Carpathia zdobyli Marcin Mende i Michał Wiesner.

Wyniki Konkursu Fotograficznego:

I miejsce i namiot ufundowany przez firmę Marabut oraz bon na bezpłatne wywołanie 200 zdjęć (w firmie Inter-Foto) zdobył Mateusz Górecki;

II miejsce i cyfrowy aparat fotograficzny ufundowany przez Inter-Foto oraz bon na bezpłatne wywołanie 100 zdjęć (w firmie Inter-Foto) Paweł Ochman;

III miejsce i narty ufundowane przez Sklep Podróżnika, a także bon na bezpłatne wywołanie 50 zdjęć (w firmie Inter-Foto) zdobył Michał Roś.

Pokazy otwarte biorące udział w konkursie (11 marca)

Dominika Wronka i Jakub Daron „Chiny od środka”, Waldemar Józwa „Czarnobyl”, Jakub Momatiuk „Maroko – kraj kontrastów”, Magdalena Bregin „Zapomniany kraniec świata – Ural Polarny”, Mieczysław Bieniek „KKH”, Monika Wojtasińska „Estonia”, Kamil Michol „www.rtw.pl – 20 miesięcy zakręconego Świata”, Krzysztof Filla „Nepal”, Marian Strączek „Kailas kora i Czomolungma od strony Tybetu”, Marcin Merde i Michał Wiesner „ociąg(a) nas Polska 2600/82/60”, Paweł Ochman „Po co komu wiza – Staś i Nel w Afryce”, Bartłomiej Szewczyk, Jakub Paciorek „Iran – sex, drugs & rock'n'roll”, Tomasz Cukiernik „Fidzi”.

Na zdjęciu: przedstawiciele organizatorów Festiwalu: Joanna i Artur Morawiec.

Pokazy slajdów rozpoczęły się w 8 marca od gorących klimatów, bowiem Jakub Pająk przeniósł nas na Saharę (możliśmy zobaczyć obrazy z Mali, Nigru, Algierii i Libii), a następnie Leszek Jonek zaprezentował nam równie gorącą, chociaż wilgotną Wenezuelę. Na zakończenie pierwszego dnia, dzięki prelekcji Marka Górnego pt. „Symbolika gniewnej formy w buddyzmie tybetańskim”, odbyliśmy też podróż duchową.

Drugi dzień Festiwalu rozpoczął pokaz Agnieszki Stryczek i Pawła Chudzickiego poświęcony Sri Lance. Odwiedziliśmy zarówno piękne plaże, gwarne miasta jak i pozostałości dawnych stolic Cejlonu. W kolejną podróż – tym razem z niemowlakiem – zabrali zgromadzonych w auli Joanna i Artur Morawiec. Atrakcyjnym punktem programu był pokaz tańca brzucha w wykonaniu szkoły tańca NOVA. Tego dnia zobaczyliśmy również slajdy Tomasza Nogi z wyjazdu do Kaszmiru i w góry Ladakhu. Następnie wszyscy bawili się do późnych godzin nocnych przy rytmach etnicznej muzyki.

10 marca pierwszym punktem programu był pokaz techniki Tai-Chi w wykonaniu akademii sztuk walki DAO. Następnie Piotr Strzeżysz opowiadał o swoich rowerowych wędrówkach przez Tybet. Drugim pokazem slajdów sobotniego spotkania były „Indonezyjskie impresje” Jagody Watrak. Dzień zakończył się wieczorem z Asią i Edim Pyrkami, na który składały się dwa pokazy slajdów: „Wszyscy jesteśmy Indianami” i „Miejsce gdzie nie ma artystów” oraz krótki film o Irlandii.

11 marca odbyły się pokazy otwarte biorące udział w konkursie. Festiwal zakończył się prezentacją slajdów himalaisty Tomasza Kobielskiego, który opowiadał o zdobywaniu Everestu.

Festiwalowi towarzyszyły wystawy fotografii: „Przez Kontynenty” Śląskiego Stowarzyszenia Podróżniczego „Garuda” w Bibliotece Śląskiej w Katowicach, „Barwy Dalekiego Wschodu” Agnieszki Stryczek i Pawła Chudzickiego w Klubie Marchołat w Katowicach oraz „Dusza Gangesu” Joanny i Artura Morawców w Galerii „Czakram” w Katowicach.

JOANNA I ARTUR MORAWIEC

II Dzień Socjologii

Odczarowywanie klasyków

Obchody Dnia Socjologii wyszły poza ramy zwykłego festiwalu i stały się swoistym świętem w Instytucie. Świętem z uroczystymi deklaracjami, błyskotliwymi przemowami, życzeniami i planami na przyszłość. Zapoczątkowana rok temu tradycja upamiętniania wybitnych klasyków socjologii stanie się stałym wydarzeniem.

Dzień Socjologii odbywał się pod hasłem uczczenia pamięci klasyków. I klasykowi właśnie poświęciliśmy pierwszy panel konferencji. 5 marca br. uroczystego otwarcia festiwalu dokonał dyrektor Instytutu Socjologii prof. dr hab. Marek S. Szczepański. Wspominał naszych wielkich zasłużonych, którzy oprócz wielkich idei miewali ciężkie życie, prostytutki za żony, próby samobójcze i pobyty w szpitalach psychiatrycznych na koncie. Brutalne odczarowanie klasyków, można by rzec. Max Weber, swoista magiczna postać, zainspirował do rozważań grono prelegentów. Dr Krzysztof Łęcki rozważał fenomen fascynacji klasykami i sposoby odczytywania tychże. Postmodernistyczny klimat, klimat rozważań o odczarowywaniu świata, weberowskim umagicznieniu i teorii symulaków Baudrillarda zaproponował mgr Robert Fiałkowski. I można tylko się zastanowić, czego było więcej; naukowej refleksji, filozoficznej zadumy, czy wybuchów śmiechu przy prelegentów celnych pointach.

Czyniąc zadość pamięci klasyków, nie można zapomnieć o terażniejszości; twardej konfrontacji z życiem codziennym i wymaganiami rynku pracy. Tak więc aktualna sytuacja społeczna niejako wymusiła debatę oxfordzką nad studiowaniem i formą tegoż. Dwa zespoły studentów pod przewodnictwem dr hab.

Adama Bartoszką i dr. Marcina Gacka zastanawiało się, czy studia powinny skupić się na praktyce. Sala sympozjalna zmieniła się w pole bitwy na argumenty. Temat niezwykle nośny i aktualny wywołał nie tylko ciekawe problemy, które wyszły podczas dysput adwersarzy, ale także żywiołowe reakcje publiczności.

Właściwym uzupełnieniem przedmiotu debaty był panel poświęcony pasjom przyszłych socjologów, którzy w różnych formach przedstawiali wyniki swoich badań, zainteresowań, czy poszukiwań twórczych. Tym sposobem

rookie jest spektrum zainteresowań przyszłych socjologów.

Niebezpieczeństwa i dylematy, jakie towarzyszą wszystkim badaczom życia społecznego były przedmiotem rozważań popołudniowej części obchodów święta. W ramach panelu „Socjologia na srebrnym ekranie” publiczność miała okazję przyjrzeć się przykładowi najbardziej dyskusyjnego, a zarazem bodaj najbardziej drastycznego eksperymentu przeprowadzonego w ramach badania zachowań. Poprzedzony prelekcją dr Macieja Witkowskiego film „Ekspe-

Foto: Grzegorz Gawron

kilkanaście osób wzięło udział w warsztacie poświęconym metodom projekcyjnym w badaniach wizerunku, prowadzonym przez Barbarę Lewicką i Zofię Masny. Równie dużą grupę zainteresowanych zgromadził warsztat dotyczący stereotypów i uprzedzeń, przygotowany przez Mariolę Lenart i Joannę Sojkę. Równocześnie, studentki socjologii opowiadały o własnych pasjach i socjologicznych fascynacjach. Socjologia Honoriusza Balzaka i próba odpowiedzi na pytanie: jak kochają balzakowskie lądacznice? były przedmiotem rozważań Karoliny Wojtasik, która przybliżyła socjologiczne aspiracje i badawcze zakusy pisarza, który mistrzowsko opowiadał o Paryżu i „paryskim piekle” czyniąc z niego fascynujący obszar badawczy dla socjologa literatury. Prelekcja Mai Drzazgi z kolei dotyczyła problemu stylu narodowego w muzyce polskiej, jego wyznaczników, społecznego funkcjonowania w muzyce dwóch wieków. Poruszona tematyka pokazuje dobitnie, jak sze-

ryment” dotyczył swoistej wiweseckiej tkance organizmu społecznego; badaniu przeprowadzonemu w więzieniu, które do dzisiaj budzi kontrowersje.

Ukoronowaniem święta był wieczorny wykład dr Tomasza Nawrockiego i dr Pawła Ćwikły, którzy przybliżali historię naszej cywilizacji widzianą oczami Jacka Kaczmarskiego. W piosenkach jego szukali początku świata, burz dziejowych, okrucieństw człowieka i historii, by zakończyć tę swoistą podróż w postmodernistycznym klimacie. W blasku świec, przy wygaszonych światłach i kameralnej atmosferze dopełnił się zamiar organizatorów i sympatyków, którzy chcieli by celebrowanie święta socjologii wiązało się z czymś więcej niż przywoływaniem sylwetek, teorii czy dzieł uczonych; by stało się wspólnym doświadczeniem otaczającej rzeczywistości, dochodzeniem, analizą otoczenia i kontemplacją świata oraz tego wszystkiego, co składa się na kulturę.

KAROLINA WOJTASIK

Neopiraci – czy prawa autorskie przetrwają próbę ponowoczesności?

Współczesne piractwo

Spotkanie zorganizowane przez Międzywydziałowe Stowarzyszenie Dziennikarzy „Mosty” nie dotyczyło morskich wojowników. Swe racje przedstawiali współcześni piraci, prowadzący boje o łatwiejszy dostęp do różnych przejawów twórczości oraz obrońcy praw autorskich.

W spotkaniu, które odbyło się 5 marca br. na Wydziale Nauk Społecznych wzięli udział prof. dr hab. Jacek Wódz, dr Franciszek Szpor, rzecznik prasowy Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach podinspektor Andrzej Gąska, podinspektor Artur Kubiak z Wydziału do Walki z Przystępnością Gospodar-

czą KWP w Katowicach oraz przedstawiciele Partii Piratów z Gdańska. Specjalnie na tę okazję całą Polskę przejechali wzdłuż Błażej Kaczorowski, Robert Zejler, Jarosław Jakubczyk i Małgorzata Leszczyńska. Na wstępie przedstawili słuchaczom krótką prezentację dotyczącą praw autorskich i działalności partii, która za swój cel postawiła sobie lobowanie na rzecz łatwiejszego dostępu do tworzonej muzyki, filmów, książek itp. Następnie przystąpili do dyskusji z pozostałymi gośćmi.

- Jakiś czas temu na forum naszego koła zrodził się pomysł głębszego przemyślenia zasadności obowiązywania praw autorskich w obecnym kształcie. Początkowo chcieliśmy poruszyć tę kwestię w formie tradycyjnej już dla nas debaty oksfordzkiej. Kiedy zaczęliśmy rozwijać temat okazało się jednak, że znacznie ciekawsze będzie ujęcie go w ramy debaty ogólnej. Ceny sobie różne zdanie zaproszonych przez nas gości i chcemy, aby swobodnie mogli oni bronić własnego stanowiska – powiedziała przewodnicząca „Mostów” Magda Michulec.

Uczestnicy spotkania mieli okazję poznać złożoność zjawiska i przekonać się, jak różnie można postrzegać współczesne piractwo.

MAGDALENA BUSZEK

2 marca br. specjaliści mający praktyczną wiedzę dotyczącą przedsiębiorczości spotkali się, by rozmawiać na temat wspierania jej w ramach samorządów oraz na szczeblu ogólnoeuropejskim.

Swoimi doświadczeniami dzielili się z gośćmi Uniwersytetu Śląskiego w ramach konferencji „Wspieranie przedsiębiorczości i zatrudniania osób wchodzących na rynek pracy elementem rozwoju miasta”. Spotkanie stanowiło element współfinansowanego przez Komisję Europejską projektu „Zatrudnienie i lokalny rozwój społeczno-gospodarczy w Strategii Lizbońskiej. Głos społeczeństwa obywatelskiego”, złożonego z czterech odbywających się cyklicznie konferencji lokalnych w różnych miastach Polski.

Otwierając konferencję JM Rektor prof. zw. dr hab. Janusz Janeczek podkreślił, iż zorganizowanie katowickiego spotkania było bardzo trafnym wyborem. – Kształcimy w tych murach 40 tys. studentów, będąc pod tym względem czwartą uczelnią w Polsce. Jednocześnie jesteśmy jednym z największych pracodawców w regionie – zatrudniamy około 4,5 tysiąca osób w sześciu miastach województwa. Jakiś czas temu zdaliśmy sobie sprawę z tego, że odpowiedzialność uczelni za studentów i absolwentów nie kończy się wraz z wręczeniem dyplomu ukończenia studiów, ale w swoisty sposób rozciąga się na całe życie zawodowe. Stąd też szczególna rola Biura Promocji i Karier UŚ, które ma pobudzać studentów i absolwentów do świadomego i aktywnego uczestnictwa w rynku pracy poprzez poszukiwanie zatrudnienia zgodnego z zainteresowaniami oraz podejmowania działań przedsiębiorczych i innowacyjnych, prowadzących do założenia własnej działalności gospodarczej w Polsce – przypomniał Rektor.

Na zaproszenie Stowarzyszenia France Pologne pour l'Europe, Urzędu Miasta Katowic i Uniwersytetu Śląskiego w konferencji wzięli udział: prezydent Katowic Piotr Uszok, Jacques Brière, członek zarządu Stowarzyszenia France-Pologne pour l'Europe, Tomasz Nowakowski, podsekret-

Foto: Tomasz Kielkowski

Konferencja „Wspieranie przedsiębiorczości i zatrudniania osób wchodzących na rynek pracy elementem rozwoju miasta”

By zatrzymać młodzież

Foto: BFK

tarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego, Jean François Pascal, przedstawiciel merostwa Saint-Etienne, Alicja Tardy z Państwowej Wyższej Szkoły Górniczej w Saint-Etienne, Maria Chojnacka, przedstawicielka Komisji Europejskiej oraz Jacek Sufata, dyrektor Biura Informacyjnego Parlamentu Europejskiego w Polsce. Do moderowania dyskusji zaproszono redaktora naczelnego magazynu Unia&Polska Marka Saryusza-Wolskiego oraz prof. dr. hab. Jacka Wodza, dyrektora Międzynarodowej Szkoły Nauk Politycznych.

W takim gronie prelegenci przystąpili do wymiany doświadczeń, by określić możliwości przyszłego, jak najbardziej efektywnego i sprzyjającego przedsiębiorczości, rozwoju Katowic. Celem dyskusji było przede wszystkim pobudzenie na Śląsku międzyśrodowiskowej i międzypokoleniowej debaty, która dotyczyłaby inwestycji w kapitał ludzki oraz wskazałaby kierunki działań sprzyjające powstaniu nowych miejsc pracy w regionie. Ma to obecnie szczególne znaczenie, gdyż możliwość pozyskania znacznych środków z funduszy unijnych na rozwój kapitału ludzkiego poprzez edukację, kształcenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych zgodnie z wymaganiami rynku pracy, stanowi dla Katowic szansę na dynamiczny

rozwoj. W swych wystąpieniach goście z Polski i Francji opowiadali o doświadczeniach samorządów we wspieraniu przedsiębiorczości oraz o założeniach Strategii Lizbońskiej, ze szczególnym uwzględnieniem perspektyw rozwoju, priorytetów i narzędzi europejskich przewidzianych na lata 2007-13.

Z zainteresowaniem spotkały się m.in. zaprezentowane przez Alicję Tardy doświadczenia Państwowej Wyższej Szkoły Górniczej, działającej we francuskim mieście partnerskim Katowic – Saint-Etienne. Prelegentka rozpoczęła wystąpienie od stwierdzenia: Chciałabym zejść troszkę na ziemię. Mówimy o wielkich projektach, o doskonaleniu terytorium, o przedsięwzięciach długofalowych. A przecież należałoby mówić głównie o ludziach, o tym, co należy uczynić, by masowo wyjeżdżającą młodzież zatrzymać na miejscu. Młodym ludziom trzeba przedstawić projekt ukazujący, że pozostając w kraju zapewniają sobie dobrą przyszłość.

Francuska szkoła, której absolwenci nie mają trudności ze znalezieniem miejsca pracy, opracowała specyficzny sposób kształcenia inżynierów, który mógłby zostać zaadaptowany także przez inne dziedziny uniwersyteckie. W ramach szkoły, oprócz studiów dziennych, działa twór mający na celu kształ-

cenie inżynierów w specjalnych cyklach. Dzięki trójstronnym kontraktom zawierającym między zatrudnianym studentem, przedsiębiorstwem i uczelnią, umożliwia on młodym ludziom natychmiastowe pojęcie pracy i jednocześnie ukończenie studiów. Kształcenie jest w tym przypadku ściśle dostosowane do potrzeb przedsiębiorstwa, tak, aby młody człowiek, w zamian za częściowe finansowanie studiów, mógł pomóc w rozwiązywaniu jego strategicznych problemów. W czasie całego okresu nauki studenci wykonują jeden projekt strategiczny, którego obrona jest warunkiem uzyskania dyplomu. Stanowi to gwarancję pełnego zaangażowania ucznia, które w ponad 50 proc. procentuje stałym zatrudnieniem w przedsiębiorstwie.

W dalszej części spotkania do dyskusji na temat przyszłości Katowic i charakteru lokalnego rynku pracy włączyli się studenci. Przedstawili oni m.in. swoje opinie na temat systemu edukacji, mówili o potrzebie lepszego dostosowania sposobów kształcenia do potrzeb rynku. Umożliwiło to skonfrontowanie obaw i nadziei młodych ludzi związanych z perspektywą wejścia na lokalny rynek pracy z oczekiwaniami przedsiębiorców wobec przyszłych pracowników.

MAGDALENA BUSZEK

Do 15 marca Uniwersytet Śląski umieścił w ŚBC 172 publikacje, czyli blisko 31 tys. stron. Materiały te zostały wyświetlone ok. 24 tys. razy. Te skromne statystyki obrazują, jak ważna dla użytkowników stała się możliwość dostępu do zasobów bez konieczności odwiedzenia murów biblioteki.

Śląska Biblioteka Cyfrowa (www.sbc.org.pl) działa na mocy porozumienia podpisanego 20 lipca 2006 roku przez Uczestników-Założycieli, czyli Uniwersytet Śląski oraz Bibliotekę Śląską. Z czasem przystępowały do niego inne instytucje (większość uczelni państwowych, uczelnie niepaństwowe i największe biblioteki publiczne regionu). Obecnie jest ich 24. Projekt jest otwarty; w każdej chwili może zostać poszerzony o kolejne. Każdy z uczestników porozumienia działa autonomicznie – sam decyduje co publikować i w jakiej kolejności, sam także rozwiązuje kwestię praw autorskich (stwierdza wygaśnięcie lub podpisuje odpowiednią umowę z właścicielem praw autorskich).

Śląska Biblioteka Cyfrowa działa od niedawna (pierwsza publikacja została dodana 19 sierpnia 2006 r.), ale zyskała ważne miejsce wśród bibliotek cyfrowych. Od tego czasu uczestnicy projektu dodali 2619 publikacji (dane z 15 marca br.), a w ciągu pół roku bibliotekę odwiedziło już milion użytkowników.

Biblioteka językowo wyposażona jest (oprócz wersji polskiej i angielskiej) w dwie nowe wersje – czeską oraz niemiecką, a w przygotowaniu jest francuska. Tłumaczenie wykonane zostało przez pracowników Biblioteki Śląskiej oraz Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. Obcojęzyczne interfejsy z pewnością ułatwiają poruszanie się i wyszukiwanie informacji przez czytelników, którzy nie znają języka polskiego. Pewnie dlatego ŚBC ma stale kilkuset odwiedzających, a najpopularniejsze publikacje otwierane były w ciągu paru miesięcy ponad 1000 razy.

Ze względu na ograniczenia wynikające z Ustawy o prawie autorskim, większość

Milionowy czytelnik przekroczył wirtualne drzwi Śląskiej Biblioteki Cyfrowej

Książki w sieci

opublikowanych materiałów to druki XIX-wieczne i z początku XX wieku. Ale nie ma żadnych przeszkód w umieszczeniu publikacji nowych, pod warunkiem podpisania odpowiedniej umowy między właścicielem praw autorskich a instytucją, która wprowadza zasób do ŚBC.

Z ramienia Uniwersytetu Śląskiego pracami w tworzeniu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej zajmuje się Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego. Jej pracownicy typują książki do digitalizacji, skanują je, przetwarzają na potrzeby ŚBC, wreszcie umieszczają publikacje na odpowiedniej platformie. Oprogramowanie dLibra, na którym działa ŚBC oraz większość bibliotek cyfrowych realizowanych w Polsce, stworzone zostało przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe.

Do 15 marca Uniwersytet Śląski umieścił 172 publikacje, czyli blisko 31 tys. stron. Materiały te zostały wyświetlone ok. 24 tys. razy. Te skromne statystyki obrazują, jak ważna dla użytkowników stała się możliwość dostępu do zasobów bez konieczności odwiedzenia murów biblioteki.

Biorąc pod uwagę te oczekiwania Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego będzie się starała umieszczać także książki i czasopisma publikowane przez Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego oraz inne materiały ważne z punktu widzenia kultury, nauki i edukacji.

Zainteresowaniem użytkowników cieszą się także prace doktorskie. Dostęp do nich jest utrudniony i wymaga uzyskania stosownych pozwoleń. Sytuację to na pewno poprawi obowiązują-

cy od 8 grudnia 2006 roku Zarządzenie nr 57/2006 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w sprawie publicznego udostępniania niepublikowanych prac dyplomowych i rozpraw doktorskich zgromadzonych w Archiwum Uniwersytetu Śląskiego oraz rozpraw doktorskich zgromadzonych w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego. Zgodnie z nim autor pracy doktorskiej może udzielić licencji na „rozpowszechnianie pracy poprzez publiczne udostępnianie pracy w wersji elektronicznej w sieci internet w domenie us.edu.pl oraz w innych serwisach internetowych, tworzonych z udziałem Uniwersytetu Śląskiego”. W najbliższym czasie pierwsze prace doktorskie dostępne będą w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej. Udzielenie licencji dotyczyć może także starszych prac doktorskich. Zachęcamy ich autorów do wyrażenia pisemnej zgody na ich umieszczenie. Na stronie Uniwersytetu Śląskiego znaleźć można wzór takiej zgody (<http://www.us.edu.pl/universytet/prawo/tekst/zal20065701.doc>).

Zapraszamy także wszystkich autorów do publikowania w ŚBC materiałów dydaktycznych, wykładów, artykułów oraz wszelkich innych prac przydatnych w edukacji i prowadzonych badaniach.

W tworzeniu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej jesteśmy otwarci na wszelkie sugestie naszych czytelników. W miarę naszych możliwości będziemy je realizować. Zachęcamy do wymiany myśli na forum internetowym Biblioteka 2.0 (<http://forum.biblioteka20.pl/>).

ANETA DRABEK

NOWE KSIĄŻKI

Prace naukowe

HISTORIA. Maciej Fic: *Wilhelm Szewczyk (1916–1991). Śląski polityk i działacz społeczny*, bibliogr., indeks, wklejka, fot., summ., Zsfg., 37 zł

Podręczniki i skrypty

KULTURA i JĘZYK POLSKI DLA CUDZOZIEMCÓW. Barbara Serafin, Aleksandra Achtełlik: *„Miło mi panią poznać”. Język polski w sytuacjach komunikacyjnych*. Wyd. 4. + płyta CD, fot., ilustr., rys., tab. gramatyczne, klucz do ćwiczeń, tłum. dialogów na język: ang., niem., franc., ros., hiszp., wł., duń., 55 zł

ZAPOWIEDZI

Prace naukowe

HISTORIA. *Średniowiecze polskie i powszechne*. T. 4. Red. Idzi Panicz, Jerzy Sperka

LITERATUROZNAWSTWO. *Od oświecenia ku romantyzmowi i dalej... Autorzy – dzieła – czytelnicy*. Cz. 2. Red. Marek Piechota, Janusz Ryba
Aleksandra Kunce, Zbigniew Kadłubek: *Mysleć Śląsk*

Anna Tytkowska: *Czar(ne) anioly. Fantazmaty mrocznej kobiecości w młodopolskim dramacie*

KOMPARATYSTYKA. „Genus loci” w kulturze europejskiej. *Kampania i Neapol. Szkice komparatystyczne*. Red. Tadeusz Sławek, Aleksander Wilkoń, Zbigniew Kadłubek

JĘZYKOZNAWSTWO. Татьяна Квятковская: *Функции вводных и вставных конструкций в художественном тексте (на материале романа Н. С. Лескова „На ножжах”) [Funkcje konstrukcji parentetycznych w tekście artystycznym (na materiale powieści N.S. Leskowa „Na noże”)*

Joanna Mleczko: *Bułgarskie pieśni łazarskie (próba systematyki pieśni obrzędowych)*

Paweł Płusa: *Rozwijanie kompetencji przekładu i kształcenie tłumaczy*

Jadwiga Stawnicka: *Aspekt – iteratywność – określniki kwantyfikacyjne (na materiale form czasu przeszłego w języku polskim)*

KULTURA, SZTUKA, MUZYKA. *Antropologia kultury – Antropologia literatury*. Red. Ewa Kosowska, Anna Gomoła, Eugeniusz Jaworski

PEDAGOGIKA. Zenon Gajdzica: *Edukacyjne konteksty bezradności społecznej osób z lekkim upośledzeniem umysłowym*

Irena Przybylska: *Inteligencja emocjonalna a uzdolnienia twórcze i funkcjonowanie szkolne młodzieży*

NAUKI o ZIEMI. Iwona Kantor-Pietraga: *Zróźnicowanie przestrzenne struktur ludnościowych w miastach województwa katowickiego w latach 1978–1988*

Oimahmad Rahmonov: *Relacje między roślinnością i glebą w inicyjalnej fazie sukcesji na obszarach piaszczystych*

Stopnie naukowe

Doktoraty:

Dr Marcin Zabawa
Dr Sonia Szramek-Karcz
Dr Beata Śmigielska
Dr Halina Kabot

Dr Anna Chorążewska

Dr Aleksandra Minczanowska

Dr Monika Sulik

Dr Wioletta Hajduk-Gawron

Dr Agnieszka Majewska-Kafarowska

Dr Katarzyna Czajka

Dr Marcin Kośmider

Dr Jacek Kołoczek

Wydział Filologiczny
Wydział Filologiczny
Wydział Filologiczny

Wydział Etnologii
i Nauk o Edukacji

Wydział Prawa
i Administracji

Wydział Etnologii
i Nauk o Edukacji

Wydział Pedagogiki
i Psychologii

Szkoła Języka
i Kultury Polskiej
Uniwersytetu Śląskiego

Wydział Pedagogiki
i Psychologii

Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii
Instytut Fizyki

Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii
Instytut Fizyki

Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii
Instytut Fizyki

Dr Eligiusz Szetęg

Dr Martyna Liber

Dr Monika Gnieciak

Dr Aleksander Bańka

Dr Iwona Kania

Dr Maria Palińska

Dr Karina Chodań

Habilitacje:

Dr hab. Jolanta Tambor

Dr hab. Zofia Piotrowska-Seget

Dr hab. Irena Bielańska-Grajner

Dr hab. Evgeny Galuskin

Dr hab. Bożena Cetnarowska

Dr hab. Krystyna Doktorowicz

Dr hab. Józef Deniszczyk

Wydział Nauk o Ziemi

Wydział Nauk Społecznych

Wydział Nauk Społecznych

Wydział Nauk Społecznych

Wydział Biologii

i Ochrony Środowiska

Wydział Biologii

i Ochrony Środowiska

Wydział Prawa

i Administracji

Wydział Filologiczny

Wydział Biologii

i Ochrony Środowiska

Wydział Biologii

i Ochrony Środowiska

Wydział Nauk o Ziemi

Wydział Filologiczny

Wydział Radia

i Telewizji

Wydział Informatyki

i Nauki o Materiałach

SUKCESY UŚ NA MISTRZOSTWACH POLSKI SZKÓŁ WYŻSZYCH

Reprezentacja Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na zakończonych 2 marca XXIV Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych w Zakopanem odniosła szereg sukcesów. W konkurencji narciarstwo alpejskie, rozgrywanej od 26 lutego do 2 marca, męska reprezentacja UŚ zajęła drużynowo III miejsce w typie uniwersytetów, a II miejsce indywidualnie w typie uniwersytetów zajął student UŚ Michal Wykrota. W konkurencji snowboard, rozgrywanej od 27 lutego do 2 marca, w typie uniwersytetów męska reprezentacja UŚ zajęła III miejsce drużynowo. Były również sukcesy indywidualne: Małgorzata Jachym, studentka studiów doktoranckich UŚ, zdobyła III miejsce indywidualnie w typie uniwersytetów, natomiast mgr Adam Suchański, pracownik Studium Wychowania Fizycznego i Sportu UŚ zajął I miejsce indywidualnie w typie uniwersytetów.

UNIwersYTECKA KOMISJA FINANSOWA

Uniwersytet Śląski był organizatorem kolejnego spotkania Uniwersyteckiej Komisji Finansowej. Obrady Komisji odbywały się w dniach 4-6 marca br. w Hotelu Gościowym Uniwersytetu Śląskiego przy ul. Bytkowskiej 1a. W pracach Komisji wzięli udział prorektorzy zajmujący się problematyką finansową w swoich macierzystych uniwersytetach, kustoszy oraz przedstawiciel Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Gospodarzem spotkania był prof. dr hab. Jerzy Ziolo, Prorektor ds. Finansów i Rozwoju UŚ, obrady poprowadził przewodniczący UKF – prof. UG dr hab. Jerzy Bieliński, Prorektor ds. Rozwoju i Finansów. W pierwszej części obrad uczestniczył także JM Rektor UŚ, prof. dr hab. Janusz Janeczek.

AZS UŚ W CZOŁÓWCE!

Zarząd Główny Akademickiego Związku Sportowego w Warszawie podsumował aktywność wszystkich uczelni wyższych w roku akademickim 2005/2006. Uniwersytet Śląski w Katowicach zajął 9 miejsce wśród 271 uczelni w kraju! Dzięki bogatej i różnorodnej ofercie sekcji sportowych w AZS UŚ zrzeszonych jest ponad 1500 członków.

WSZECHNICA ŚLĄSKA – UNIwersYTECKIE CENTRUM UMIEJĘTNOŚCI

Senat Uniwersytetu Śląskiego na posiedzeniu 6 marca br. powołał Wszechnicę Śląską – Uniwersyteckie Centrum Umiejętności. Nowa jednostka UŚ będzie m.in. organizowała i prowadziła studia podyplomowe, a także współpracowała z władzami regionu w zakresie monitorowania rynku pracy. Jej działanie stanowić będzie przygotowanie Uczelni do kształcenia ustawicznego. Pierwszą ofertą Wszechnicy Śląskiej będą

studia podyplomowe dla nauczycieli w zakresie doradztwa zawodowego oraz nauczania drugiego przedmiotu. Studia będą nieodpłatne, ponieważ na sfinansowanie ich programu edukacyjnego pozyskano środki unijne. Działalność WŚ będzie nadzorowała Prorektor ds. Kształcenia prof. dr hab. Anna Łabno.

IX OGÓLNOPOLSKIE TARGI EDUKACJA 2007

Uniwersytet Śląski był jednym z uczestników IX Ogólnopolskich Targów Edukacja 2007, które odbyły się od 6 do 8 marca w Hali Widowiskowo-Sportowej „Spodek” w Katowicach. Przedstawiciele Uczelni zaprezentowali ofertę edukacyjną, a studenci opowiedzieli o życiu studenckim.

STYPENDIA MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

W piątek 9 marca o godz. 13.30 w auli im. Kazimierza Lepszego w budynku rektoratu odbyła się uroczystość wręczenia dyplomów tegorocznym zdobywcą stypendiów Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia w nauce oraz za wybitne osiągnięcia sportowe. Wzięli w niej udział, oprócz laureatów, ich bliskich i opiekunów naukowych, władze Uczelni i zaproszeni goście. W roku akademickim 2006/2007 stypendia ministra uzyskało 74 studentów, co pozwoliło obronić ubiegłoroczną, najlepszą w historii Uniwersytetu Śląskiego, czwartą pozycję wśród ponad stu polskich uczelni.

Więcej na str. 20

ŚWIĘTO LICZBY PI

Od 14 do 16 marca br. w budynkach Instytutów Matematyki, Fizyki i Chemii oraz przed Instytutem Fizyki odbyły się Dni Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii UŚ pod nazwą Święto Liczby Pi. Obchody Święta miały charakter otwarty – Uniwersytet Śląski gościł nie tylko miłośników nauk ścisłych, ale także tych, którzy nie czują się najlepszymi matematykami, fizykami czy chemikami, a mimo to chcieliby dowiedzieć się czegoś ciekawego o tych niezwykłych dziedzinach nauki. W trakcie Święta Liczby Pi można było wziąć udział w konkursach, wysłuchać ciekawych wykładów popularnonaukowych, zobaczyć niezwykle eksperymenty fizyczne i chemiczne lub po prostu doświadczyć, w jaki sposób można bawić się nauką.

Więcej na str. 8-10

PROF. RICHARD PIPES NA UNIwersYTECIE ŚLĄSKIM

15 marca na Uniwersytecie Śląskim gościł prof. Richard Pipes – doradca prezydenta USA Ronalda Reagana, historyk, politolog, filozof, profesor Uniwersytetu Harvarda, dyrektor Centrum Badań nad Rosją, przewodniczący Rady ds. Stosunków Ame-

rykańsko-Sowieckich, członek Amerykańskiej Akademii Sztuk i Nauki, znawca historii Rosji. Prof. Richard Pipes to także doktor *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego – tytuł ten otrzymał 19 maja 1994 roku. Prof. Richard Pipes wzięł udział w konferencji naukowej „Stan wojenny w Polsce – dylematy i kontrowersje po upływie ćwierćwiecza”, która odbyła się w auli Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie.

Więcej na str. 6-7

TARGI EDUKACJI W RYBNIKU

15 marca w Rybniku, w Laboratorium Nowoczesnych Technologii Przemysłowych Politechniki Śląskiej – Centrum Kształcenia Inżynierów odbyły się Targi Edukacji 2007. Podczas Targów organizowanych przez Zespół Szkół Wyższych w Rybniku pracownicy i studenci Uniwersytetu Śląskiego, Politechniki Śląskiej i Akademii Ekonomicznej zaprezentowali ofertę swoich uczelni na kierunkach studiów prowadzonych w Rybniku i system rekrutacji na rok akademicki 2007/2008.

REGIONALNA KONFERENCJA REKTORÓW UCZELNI AKADEMICKICH

Prof. dr hab. Wiesław Banyś, Prorektor ds. Nauki i Informatyzacji, wzięł udział w spotkaniu członków Regionalnej Konferencji Rektorów Uczelni Akademickich, które odbyło się 16 marca w Szczyrku, w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym Politechniki Śląskiej „Cis”. W programie, oprócz spraw bieżących, znalazły się wystąpienia Marszałka Województwa Śląskiego oraz prezesa Oddziału PAN w Katowicach, a także dyskusja nt. projektu dokumentu Dobre praktyki w szkołach wyższych.

JUBILEUSZOWA SZKOŁA SPELEOLOGICZNA

Od 19 do 25 marca odbyła się „25th Speleological School – Karst and Cryokarst” współorganizowana przez Katedrę Geomorfologii Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego oraz Instytut Zoologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Honorowy patronat nad konferencją objęli Rektorzy obu uniwersytetów – prof. zw. dr hab. Janusz Janeczek i prof. dr hab. Leszek Pacholski.

TABLICA UPAMIĘTNIAJĄCA PROF. MARIANA PULINĘ

22 marca br. na Wydziale Nauk o Ziemi odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej upamiętniającej Profesora Mariana Pulinę, geografa, grotołaza, badacza zjawisk krasowych i obszarów polarnych, byłego Prorektora Uniwersytetu Śląskiego, wieloletniego kierownika Katedry Geomorfologii Wydziału Nauk o Ziemi.

OPRACOWAŁ ŁUKASZ ADAMCZYK
BIURO PROMOCJI I KARIER

IX Ogólnopolskie Targi Edukacja 2007

6-7-8 marca 2007

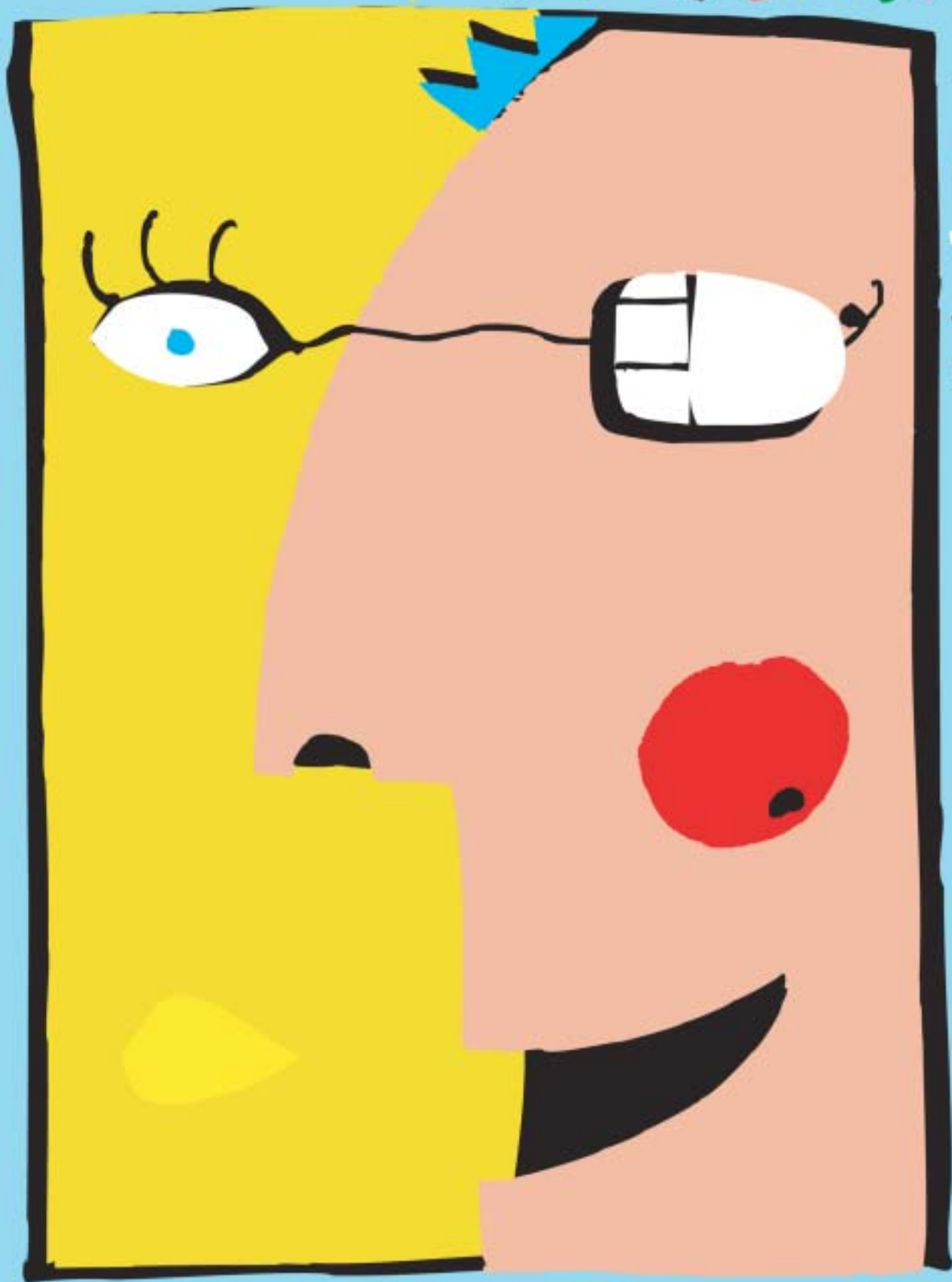

Foto: Agnieszka Sikora

17.04.2007 → **ZIEN OTWARTYCH DRZWI**

18-19.04.2007 →

3 STUDENCKI

FESTIWAL NAUKI

www.us.edu.pl

www.studenci.us.edu.pl

Uniwersytet Śląski w Katowicach